

ΑΣ ΣΩΣΟΥΜΕ ΤΑ ΦΥΤΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

PLANTA EUROPA
★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

Πρόλογος ελληνικής έκδοσης

«Θεός, Φως, Αγάπη»

*Σε ένα κόσμο που τίποτε δεν ξέρει από φως
ήταν βέβαιο πως δεν θα με γνώριζαν ποτέ...
ωστόσο το μέλλον θά'ρθει. Κι οι πύλες θα
ανοίξουν...*

*Θα μου 'φτανε μόνο ένα λουλούδι
να μαντέψω ότι κάποιος ήλιος υπάρχει
ψηλά στο στερέωμα.*

Νικηφόρος Βρεττάκος

Η προστασία της χλωρίδας και γενικότερα της ποικιλότητας των φυτών, δεν αποτελεί μόνο ηθική υποχρέωση απέναντι στη φυσική μας κληρονομιά, αλλά και ανάγκη επιβίωσης.

Η σημερινή τεράστια βιοποικιλότητα των ειδών της χερσαίας και υδατικής χλωρίδας χρειάστηκε διεργασίες εκατοντάδων εκατομμυρίων ετών για να δημιουργηθεί αλλά κινδυνεύει να αποδραστηθεί μέσα σε λίγες εκατοντάδες αν όχι δεκάδες έτη. Είναι αλήθεια ότι από τα είδη που δημιουργήθηκαν κατά καιρούς το 90-95% και πλέον έχουν εξαφανισθεί είτε γιατί είχαν μικρή ανταγωνιστική ικανότητα είτε γιατί δεν μπόρεσαν να προσαρμοσθούν στις συνεχώς μεταβαλλόμενες συνθήκες. Η εξαφάνιση όμως αυτή διαρκούσε χιλιάδες ή και εκατομμύρια έτη και έτσι η φύση τα αναπλήρωνε με τη δημιουργία νέων ειδών περισσότερο ανταγωνιστικών ή προσαρμοσμένων στις νέες συνθήκες. Σήμερα όμως και ιδιαίτερα μετά τη βιομηχανική επανάσταση η εξαφάνιση των ειδών συντελείται με σχετικά γρήγορους ρυθμούς. Η μεγαλύτερη καταστροφή γίνεται στην τροπική ζώνη, με την καταστροφή των τροπικών δασών, χωρίς όμως να υστερούν οι υπόλοιπες κλιματικές ζώνες του πλανήτη μας.

Η δραματική μείωση της βιοποικιλότητας και μάλιστα με επιταχυνόμενους ρυθμούς, οδήγησε στη διάσκεψη του Ρίο και την υπογραφή της σχετικής σύμβασης για την

βιοποικιλότητα, την οποία έχει υπογράψει και η χώρα μας καθώς και όλες οι χώρες Μέλη της Ε.Ε. Σύμφωνα με τους όρους της σύμβασης κάθε χώρα αναλαμβάνει την υποχρέωση να καταστρώσει ένα στρατηγικό σχέδιο προστασίας της βιοποικιλότητας της.

Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική Διατήρησης των Φυτών εκπονήθηκε με κοινή πρωτοβουλία του Συμβουλίου της Ευρώπης και του δικτύου Planta Europa. Έχει ήδη αναγνωριστεί ως συμβολή στην Παγκόσμια Στρατηγική για τη Διατήρηση των Φυτών η οποία υιοθετήθηκε από τη Σύμβαση για τη Βιολογική Ποικιλότητα. Η απόδοση της Στρατηγικής στα Ελληνικά έγινε από το μέλος της Καθοδηγητικής Επιτροπής του δικτύου Planta Europa Δρ. Εύα Παπαστεργιάδου και δημοσιεύεται με την ευγενική υποστήριξη της Επιτροπής Φύση 2000.

Αυτό το πιλοτικό σχέδιο στρατηγικής θα υποστηρίξει τις τρέχουσες προσπάθειες σε εθνικό επίπεδο για τη διατήρηση των αυτοφυών ειδών και των ενδιαιτημάτων τους λαμβάνοντας υπόψη τις οικολογικές, οικονομικές, κοινωνικές και πολιτιστικές ιδιαιτερότητες της χώρας μας. Το επόμενο βήμα είναι να αρχίσει να εφαρμόζεται η Στρατηγική και να υλοποιούνται μερικοί από τους σημαντικότερους στόχους. Η εφαρμογή της προϋποθέτει τη δέσμευση και τη συνεργασία όλων μας.

Σπύρος Ντάφης

Ομότιμος Καθηγητής Δασολογίας Α.Π.Θ.
Μέλος της Επιτροπής ΦΥΣΗ 2000

Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική Διατήρησης των Φυτών εκδόθηκε τον Ιούνιο του 2002, στην αγγλική γλώσσα, από το δίκτυο PLANTA EUROPA και το Συμβούλιο της Ευρώπης. ISBN I 872613594.

Η ελληνική έκδοση χρηματοδοτήθηκε από το Ταμείο ΕΤΕΡΠΣ του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. και την Επιτροπή ΦΥΣΗ 2000, και εκτυπώθηκε τον Ιανουάριο του 2004

Η φιλολογική επιμέλεια του ελληνικού κειμένου έγινε από την κ. Μ.Χ. Ανδρόνικου

Η παραγωγή της ελληνικής έκδοσης έγινε από το Εργαστήριο Γραφικών Τεχνών ANIMA GRAPHICS

Η απόδοση της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Διατήρησης των Φυτών στα Ελληνικά, έγινε από το μέλος της Καθοδηγητικής Επιτροπής του δικτύου Planta Europa Δρ. Εύα Παπαστεργιάδου, Λέκτορα του Τμήματος Βιολογίας, Πανεπιστήμιο Πατρών.

Ευχαριστίες για την κριτική ανάγνωση του ελληνικού κειμένου, απευθύνονται στους κ.κ. Πανωραία Αρτελάρη (αναπλ. Καθηγήτρια, Τμήμα Βιολογίας, Πανεπιστήμιο Πατρών), Π. Α. Γεράκη (Καθηγητή Οικολογίας ΑΠΘ, Πρόεδρο του ΕΚΒΥ), Θ. Γεωργιάδη (Καθηγητή, Τμήμα Βιολογίας, Πανεπιστήμιο Πατρών), Κ. Γεωργίου (επικ. Καθηγητή, Τμήμα Βιολογίας, Πανεπιστήμιο Αθηνών), Γ. Ιατρού (αναπλ. Καθηγητή, Τμήμα Βιολογίας, Πανεπιστήμιο Πατρών), Γεωργία Καμάρη (Καθηγήτρια, Τμήμα Βιολογίας, Πανεπιστήμιο Πατρών, Πρόεδρο της Ελληνικής Βοτανικής Εταιρείας), Στέλλα Κοκκίνη (Καθηγήτρια, Τμήμα Βιολογίας, ΑΠΘ.), Σπύρο Ντάφη (Ομότιμο Καθηγητή Δασολογίας ΑΠΘ), τον οποίο ευχαριστούμε ιδιαίτερα και για την τιμή που μας έκανε να προλογίσει αυτή την έκδοση, καθώς και τον Πρόεδρο, κ. Γιάννη Μπουτάρη, και τα μέλη της **επιτροπής ΦΥΣΗ 2000** για την χρηματοδότηση της έκδοσης στα ελληνικά.

Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει στο **ΕΚΒΥ** (Ελληνικό Κέντρο Βιοτόπων Υγροτόπων) ως τη μοναδική ελληνική οργάνωση που εκπροσωπήθηκε στην 3η συνδιάσκεψη του δικτύου Planta Europa τον Ιούνιο του 2001 στο Průhonice της Τσεχίας, όπου προετοιμάστηκε το σχέδιο της «Στρατηγικής».

CBD

**CONVENTION ON
BIOLOGICAL
DIVERSITY**

Distr.
GENERAL

UNEP/CBD/COP/6/INF/22
28 February 2002

ORIGINAL: ENGLISH

**CONFERENCE OF THE PARTIES TO THE CONVENTION
ON BIOLOGICAL DIVERSITY**

Sixth meeting

The Hague, 7-19 April 2002

Item 17.3 of the provisional agenda*

GLOBAL PLANT CONSERVATION STRATEGY

European Plant Conservation Strategy

Note by the Executive Secretary

1. The Conference of the Parties, at its fifth meeting, decided to consider, at its sixth meeting, the establishment of a Global Strategy for Plant Conservation. At its seventh meeting, the Subsidiary Body for Scientific, Technical and Technological Advice, in its recommendation VII/8, recognized regional initiatives such as the European Plant Conservation Strategy developed by the Council of Europe and Planta Europa as valuable contributions to global plant conservation. Accordingly, the Executive Secretary is pleased to circulate herewith, for the information of participants in the sixth meeting of the Conference of the Parties to the Convention on Biological Diversity, the European Plant Conservation Strategy, prepared by the Council of Europe and Planta Europa.

2. The document is being circulated in the form and language in which it was received by the Secretariat.

* UNEP/CBD/COP/6/1 and Corr.1/Rev.1.

/...

Ευχαριστίες

Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική Διατήρησης των Φυτών είναι μια κοινή πρωτοβουλία του Συμβουλίου της Ευρώπης (Council of Europe) και του Δικτύου Planta Europa η οποία αναπτύχθηκε στην 3η Διεθνή Συνδιάσκεψη για την Προστασία των Αυτοφυών Φυτών τον Ιούνιο (23-28) του 2001 στο Průhonice της Τσεχίας. Ειδικές ευχαριστίες απευθύνονται σε όλους όσοι βοήθησαν για την πραγματοποίηση αυτής της Συνδιάσκεψης: στον Christoph Imboden (κύριο συντονιστή), στους Colin Bibby, Anne Harley, Martin Harper, Mira Mileva, Anna Kalinowska, Elizabeth Radford, Johan Samuelsson, Susanne Schmitt, Michael Scott, Bert van den Wollenberg καθώς και στους 159 εκπροσώπους από 38 χώρες που συμμετείχαν στην ανάπτυξη της στρατηγικής.

Η Στρατηγική εκδόθηκε από τους Jane Smart, Christoph Imboden και Martin Harper. Ο κ. Hugh Syngne προετοίμασε τις μακροπρόθεσμες δράσεις για την Ευρώπη. Η περαιτέρω επιμέλεια της έκδοσης πραγματοποιήθηκε από μια εκδοτική επιτροπή που αποτελούνταν από τους: Elizabeth Radford, Eladio Fernandez-Galiano, Jan-Willem Snee, Adrian Darby και Tessa Hetherington. Η Στρατηγική βασίζεται επίσης στη συμβολή των εκπροσώπων στην 3η Συνδιάσκεψη Planta Europa, των ειδικών της Ευρώπης που συμμετείχαν στην ειδική συνεδρίαση για την προετοιμασία της SBSTTA/VII, την καθοδηγητική επιτροπή της Σύμβασης της Βέρνης και διάφορες ευρωπαϊκές περιβαλλοντικές οργανώσεις που ερωτήθηκαν μετά από τη Συνδιάσκεψη.

Το δίκτυο Planta Europa επιθυμεί να εκφράσει τις ευχαριστίες του για την οικονομική ή/και τεχνική υποστήριξη των ακόλουθων οργανώσεων: Agency for Nature Conservation

and Landscape Protection of the Czech Republic (AOPK ČR), BirdLife International, Bulgarian Swiss Biodiversity Programme, Council of Europe, Czech Ministry for the Environment, Department of Environment, Food and Rural Affairs DEFRA (UK)*, English Nature, Euro+Med Plantbase, Finnish Environment Ministry, Species Survival Commission of the World Conservation Union (IUCN), Ministry of Agriculture, Nature Management and Fisheries, Department of Nature Management (the Netherlands), Plantlife, Royal Academy of Agriculture and Forestry, Royal Society for the Protection of Birds (RSPB), Scottish Natural Heritage, & Swedish Threatened Species Unit at the Swedish University of Agricultural Sciences.

Σχόλια για τη Στρατηγική θα πρέπει να αποστέλλονται στην:

Elizabeth Radford,
Γραμματεία του δικτύου Planta Europa
Plantlife, 21 Elizabeth Street,
London SW1W 9RP,
United Kingdom
Tel. +44 20 7808 0106
Fax +44 20 7730 8377
E-mail liz.radford@plantlife.org.uk

Planta Europa

Το Δίκτυο Planta Europa είναι ένα αναπτυσσόμενο δίκτυο οργανώσεων (κυβερνητικών και μη κυβερνητικών) που εργάζονται για τη διατήρηση των φυτών στην Ευρώπη. Ο απώτερος σκοπός αυτού του δικτύου είναι η διατήρηση των αυτοφυών φυτών της Ευρώπης, ανώτερων και κατώτερων (ταξινομικά) και των ενδιαιτημάτων τους. Το Plantlife φιλοξενεί τη γραμματεία του δικτύου Planta Europa. Το Planta Europa είναι το ευρωπαϊκό πρόγραμμα του Plantlife International.

Ιστοσελίδα: www.plantaeuropa.org

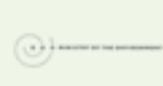
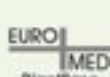
Συμβούλιο της Ευρώπης (Council of Europe)

Το Συμβούλιο της Ευρώπης είναι διακυβερνητικός οργανισμός που έχει ως στόχο:

- να προστατεύει τα ανθρώπινα δικαιώματα, την πλουραλιστική δημοκρατία και το κράτος δικαίου
- να προωθεί τη συνεκτικοποίηση και να ενθαρρύνει την ανάπτυξη της πολιτιστικής ταυτότητας και της ποικιλομορφίας της Ευρώπης
- να επιδιώκει λύσεις στα προβλήματα που απασχολούν την ευρωπαϊκή κοινωνία (τη διάκριση ενάντια στις μειονότητες, την ξενοφοβία, την αδιαλλαξία, την προστασία του περιβάλλοντος, την ανθρωπινή κλωνοποίηση, το AIDS, τα ναρκωτικά, το οργανωμένο έγκλημα, κτλ.)
- να βοηθά να παγιωθεί η δημοκρατική σταθερότητα στην Ευρώπη με την υποστήριξη της πολιτικής, νομοθετικής και συνταγματικής μεταρρύθμισης.

Οποιοδήποτε ευρωπαϊκό κράτος μπορεί να γίνει μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης υπό τον όρο ότι δέχεται την αρχή του κράτους δικαίου και εγγυάται τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες υπό την αρμοδιότητα κάθε κράτους.

Ιστοσελίδα: www.coe.int

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

NIGEL HICKS/WOODFALL WILD IMAGES

Επιφυτικές φτέρες που αναπτύσσονται στη βάση του γιγαντιαίου δέντρου Banyan, στο Φυσικό Απόθεμα Jianfengling του νησιού Hainan της Κίνας

Σελίδα 8-11

Δρ. Jan Plesnik,
Πρόεδρος της SBSTTA,
Σύμβουλος του δικτύου
Planta Europa και
Αναπληρωτής
Διευθυντής του
Ιδρύματος για τη
Διατήρηση της Φύσης
και την Προστασία του
Τοπίου της Δημοκρατίας
της Τσεχίας, Πράγα

Bendik Rugaas,
Γενικός Διευθυντής της
Διεύθυνσης Παιδείας,
Πολιτισμού και
Πολιτιστικής
Κληρονομιάς, Νεότερας

και Αθλητισμού του
Συμβουλίου της
Ευρώπης

Δρ. Torleif Ingelöf,
Διευθυντής της
Σουηδικής Μονάδας
Πληροφόρησης για τα
Είδη, Πρόεδρος του
Planta Europa

**Καθ. Δρ. Margarita
Clemente,**
Αντιπρόσωπος της
Ευρώπης στην Επιτροπή
CITES για τα Φυτά
Η ABY ο Πρίγκιπας της
Ουαλίας

Σελίδα 12-13

Η Ευρωπαϊκή
Στρατηγική Διατήρησης
των Φυτών –

Δρ. Jane Smart,
Εκτελεστική Διευθύντρια
του Planta Europa

Σελίδα 14-15

Η επιτακτική ανάγκη
διατήρησης των φυτών

Σελίδα 16-17

Κατανόηση και
τεκμηρίωση της
ποικιλότητας των φυτών

Σελίδα 18-29

Διατήρηση της
ποικιλότητας των φυτών

Σελίδα 32-33

Πρώθηση της
εκπαίδευσης και της
ευαισθητοποίησης ως
προς την ποικιλότητα
των φυτών

Σελίδα 34-35

Δημιουργία υποδομής
για τη διατήρηση της
ποικιλότητας των φυτών

Σελίδα 36-39

Παράρτημα 1
Το πολιτικό πλαίσιο για
τη Διατήρηση των Φυτών
και η σχετική νομοθεσία

Παράρτημα 2
Δίκτυο Planta Europa.
Αρχές λειτουργίας

Παράρτημα 3
Ακρώνυμα

Παράρτημα 4
Οργανισμοί που
εκπροσωπήθηκαν στην
3η Διεθνή Συνδιάσκεψη
του Planta Europa

Η Συνδιάσκεψη των Συμβαλλόμενων Μερών (ΣΣΜ: COP, Conference of the Parties) στην έκτη συνεδρίασή της, θα εξετάσει την καθιέρωση μιας Παγκόσμιας Στρατηγικής για τη Διατήρηση των Φυτών (Απόφαση V/10) για να σταματήσει την τρέχουσα και συνεχιζόμενη απaráδεκτη απώλεια της ποικιλότητας των φυτών.

Το παρόν κείμενο του Δικτύου Planta Europa και του Συμβουλίου της Ευρώπης έχει συνταχθεί ως συμβολή και μέρος της προτεινόμενης Παγκόσμιας Στρατηγικής για τη Διατήρηση των Φυτών, που υποβλήθηκε στην 6η Συνδιάσκεψη των Συμβαλλόμενων Μερών (ΣΣΜ), (UNEP/CBD/COP/6/INF/22). Αναπτύχθηκε στην 3η Ευρωπαϊκή Διάσκεψη του Planta Europa για τη Διατήρηση των Φυτών, που έγινε τον Ιούνιο του 2001 στο Rūhönice της Δημοκρατίας της Τσεχίας, και αποτελείται από τις μακροπρόθεσμες πολιτικές κατευθύνσεις και ένα σύνολο μεσοπρόθεσμων σαφών στόχων που διαμορφώθηκαν μέσω μιας συμμετοχικής διαδικασίας. Οριστικοποιήθηκε ύστερα από την 7η SBSTTA. Ως ένας από τους εκπροσώπους στη Συνδιάσκεψη μπορώ να πιστοποιήσω ότι οι 159 εκπρόσωποι από 38 ευρωπαϊκές χώρες εργάστηκαν εξαιρετικά σκληρά για να παραγάγουν τους στόχους.

Προτρέπω τα συμβαλλόμενα μέρη της Συνδιάσκεψης για τη Βιολογική Ποικιλότητα (ΣΒΠ) στην 6η ΣΣΜ να σημειώσουν ότι οι στόχοι που υιοθετήθηκαν είναι σαφείς, ρεαλιστικοί και μετρήσιμοι, και ότι έχει οριστεί ένας συνεργάτης του Planta Europa, ο οποίος έχει δεσμευθεί να καθοδηγήσει την εφαρμογή τους. Πρόθεσή μας είναι η στρατηγική να εφαρμοστεί απευθείας και να αποφευχθεί αλληλοεπικάλυψη με υπάρχουσες πρωτοβουλίες.

Επαινώ με αυτό τον τρόπο στην 6η ΣΣΜ την Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τη Διατήρηση των Φυτών.

Δρ. Jan Plesnik, Πρόεδρος της SBSTTA, Σύμβουλος του δικτύου Planta Europa και Αναπληρωτής Διευθυντής του Ιδρύματος για τη Διατήρηση της Φύσης και την Προστασία του Τοπίου της Δημοκρατίας της Τσεχίας, Πράγα

Ενωμένες δυνάμεις για την προστασία των φυτών

Πού έχουν πάει όλα τα λουλούδια;

Στις τελευταίες δεκαετίες η εντατικοποίηση της γεωργίας, η επέκταση των πόλεων και η βαθιά αλλαγή των φυσικών τοπίων έχουν ασκήσει μεγάλη πίεση στη χλωρίδα της Ευρώπης. Έχουμε χάσει ένα μεγάλο μέρος της ποικιλίας και του χρώματος της επαρχίας και πολλά φυτά της ηπείρου μας απειλούνται με εξαφάνιση. Το Συμβούλιο της Ευρώπης αντέδρασε στην απώλεια της βιολογικής ποικιλότητας των φυτών προς τα τέλη της δεκαετίας του '70, όταν υιοθέτησε τη Σύμβαση σχετικά με τη διατήρηση της άγριας φύσης και των φυσικών βιοτόπων της Ευρώπης (Σύμβαση της Βέρνης) που αυτή τη στιγμή δεσμεύει 39 ευρωπαϊκά κράτη και την Ευρωπαϊκή Κοινότητα.

Η Σύμβαση αυτή έχει γίνει ευρωπαϊκό φόρουμ για τη συζήτηση των προβλημάτων διατήρησης των φυτών σε διακυβερνητικό επίπεδο και ένα πλαίσιο για θετική δράση. Οι κυβερνήσεις μόνες τους δεν μπορούν να επιτύχουν τον τεράστιο και ευγενή στόχο να φροντίσουν για την ευρωπαϊκή χλωρίδα: οι βοτανικοί κήποι, τα επιστημονικά ιδρύματα, οι μη κυβερνητικές οργανώσεις και άλλοι ενδιαφερόμενοι παράγοντες, όπως οι δασοφύλακες και οι αγρότες, πρέπει επίσης να συνυπολογιστούν, έτσι ώστε αυτές οι προσπάθειες να επιτευχθούν.

Γι' αυτό το Συμβούλιο της Ευρώπης ένωσε τις δυνάμεις του με το Planta Europa, για να παραγάγει από κοινού αυτήν την περιεκτική «Ευρωπαϊκή Στρατηγική Διατήρησης των Φυτών» στοχεύοντας να σταματήσει την περαιτέρω απώλεια της ποικιλότητας των φυτών στην Ευρώπη.

Αυτή η στρατηγική είναι μέρος της πιο φιλόδοξης πρωτοβουλίας σε παγκόσμιο επίπεδο στο πλαίσιο της Σύμβασης της Βιολογικής Ποικιλότητας και προσκαλώ όλες τις κυβερνήσεις και τις ενδιαφερόμενες οργανώσεις να ακολουθήσουν τις συστάσεις της καθοδηγητικής επιτροπής της Σύμβασης της Βέρνης, να υποστηρίξουν αυτή τη στρατηγική και να την εφαρμόσουν σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Τα φυτά της Ευρώπης χρειάζονται πολλούς φίλους και έχει έρθει η στιγμή να ενώσουμε τις δυνάμεις μας και να συντονίσουμε όλες τις δράσεις γύρω από αυτή τη στρατηγική.

Bendik Rugaas, Γενικός Διευθυντής της Διεύθυνσης Παιδείας, Πολιτισμού και Πολιτιστικής Κληρονομιάς, Νεότητας και Αθλητισμού του Συμβουλίου της Ευρώπης

Αυτό που έχετε στα χέρια σας είναι σήμερα η αφηγηρία μιας ευρύτατης συνεργασίας μεταξύ του δικτύου Planta Europa και του Συμβουλίου της Ευρώπης. Είναι μια στρατηγική απάντηση στη συνεχιζόμενη απώλεια της ποικιλότητας των φυτών στην Ευρώπη, ένα πλαίσιο δραστηριοτήτων για να σταματήσει και σταδιακά να αντιστραφεί αυτή η απώλεια.

Η πρόκληση που αντιμετωπίζουμε για να σταματήσουμε την καταστροφή (απώλεια) της ποικιλότητας των φυτών στην Ευρώπη είναι τεράστια, τόσο τεράστια σήμερα όπως ήταν επτά έτη πριν, όταν μια ομάδα οργανώσεων και ατόμων ενώθηκαν για να διαμορφώσουν το δίκτυο Planta Europa. Είμαι υπερήφανος γιατί το δίκτυο έχει αυξηθεί και έχει απαντήσει σε αυτή την πρόκληση. Αυτή η Στρατηγική είναι διαθήκη στη δέσμευση και την προθυμία των μαχόμενων περιβαλλοντολόγων για τη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος της Ευρώπης, για να υποστηρίξουν ενεργά το Planta Europa και να εργαστούν μαζί για την πραγματοποίηση της αποστολής του. Τώρα με την εγκαθίδρυση της Γραμματείας Planta Europa, του προγράμματος αναγνώρισης «Σημαντικών Περιοχών για τα Φυτά» (IPA's) και της έναρξης της επίσημης ιδιότητας μέλους, είναι εμφανές ότι το δίκτυο Planta Europa γίνεται συνεχώς αυξανόμενη δύναμη.

Είμαστε εντούτοις ακόμη κοντά στην αρχή του ταξιδιού μας για να προστατεύσουμε τα αυτοφυή φυτά της Ευρώπης. Αυτή η στρατηγική μας δίνει μια σαφή διαδρομή να ακολουθήσουμε εμπρός κατευθείαν στο δύσκολο έδαφος. Το επόμενο βήμα για το Planta Europa, με τη βοήθεια των κυβερνήσεων του Συμβουλίου της Ευρώπης, είναι να αρχίσει να εφαρμόζεται η Στρατηγική και να παραδίδονται σταδιακά μερικοί από τους σημαντικότερους στόχους. Εάν το πνεύμα της 3ης Συνδιάσκεψης του Planta Europa συνεχιστεί στις εργασίες διατήρησης των φυτών, είμαι βέβαιος ότι στην επόμενη διάσκεψή μας στη Βαλένθια το 2004 θα υπάρξει περαιτέρω σημαντική πρόοδος.

Δρ. Torleif Ingelög, Διευθυντής της Σουηδικής Μονάδας Πληροφόρησης για τα Είδη, Πρόεδρος του Planta Europa

Παραφράζοντας έναν μεγάλο ισπανό ποιητή:

«Δεν υπάρχει μονοπάτι. Ο καθένας φτιάχνει το δικό του μονοπάτι, καθώς περπατά»

Οι στόχοι στην Ευρωπαϊκή Στρατηγική Διατήρησης των Φυτών είναι σαφείς και ρεαλιστικοί και θα υποστηρίξουν τις τρέχουσες προσπάθειες σε εθνικό επίπεδο να διατηρηθούν όλα τα αυτοφυή είδη (ανώτερα και κατώτερα) και τα ενδιαιτήματά τους. Σε συνδυασμό με τις εθνικές προσπάθειες, η εφαρμογή αυτής της Στρατηγικής θα παράσχει μια σημαντική συμβολή στην τεράστια προσπάθεια που απαιτείται σε διεθνές επίπεδο για να σταματήσει η καταστροφή της ποικιλότητας των φυτών.

Ως αντιπρόσωπος της Ευρώπης στο CITES, θα επιθυμούσα να ενθαρρύνω τις ευρωπαϊκές χώρες να πορευτούμε μαζί, στο δικό μας μονοπάτι, σε περιφερειακό επίπεδο, για να συμβάλουμε με τη δέσμευση και τη συνεργασία μας σε μια Παγκόσμια Στρατηγική για τη Διατήρηση των Φυτών.

Καθ. Δρ. Margarita Clemente, Αντιπρόσωπος της Ευρώπης στην Επιτροπή CITES για τα Φυτά

BOB GIBBONS/NATURAL IMAGE

Ελαιώνες της Πελοποννήσου στην Ελλάδα.

Εκπρόσωποι των χωρών στην 3η διεθνή Συνδιάσκεψη του Planta Europa στο Průhonice της Δημοκρατίας της Τσεχίας τον Ιούνιο του 2001, όπου αναπτύχθηκαν οι στόχοι αυτής της Στρατηγικής.

BOB GIBBONS/NATURAL IMAGE

ST. JAMES'S PALACE

I was most encouraged to learn of the Third Planta Europa conference taking place in Prague in June. The threats to our European plant biodiversity spread year by year. Insensitive agricultural and land use policies are putting ecosystems and species under increasing threats and so our plant flora disappears at an alarming and unacceptable rate.

I am enormously heartened to discover that a realistic Plant Conservation Strategy is to be developed, as part of an emerging global initiative, to attempt to stem these losses. Saving wild plants and their habitats in the places where they grow, accompanied by research into the most important areas for protection - all of this, and much more, needs to be done.

May I, therefore wish the hard-working delegates of Planta Europa all possible success with their work to determine a clear way forward. I look forward to hearing of your plans for the coming years and don't forget that future unborn generations will salute you if you succeed in this great challenge.

Handwritten signature

Handwritten flourish

ΟΡΑΜΑ:

Ένας κόσμος στον οποίο τα αυτοφυή φυτά εκτιμώνται – τώρα και στο μέλλον

ΣΤΟΧΟΣ:

Να αναχαιτιστεί η απώλεια της ποικιλότητας των φυτών στην Ευρώπη

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΦΥΤΩΝ

Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική Διατήρησης των Φυτών είναι μια κοινή πρωτοβουλία του Συμβουλίου της Ευρώπης (Council of Europe) και του Planta Europa. Έχει ήδη αναγνωριστεί η συμβολή της στην Παγκόσμια Στρατηγική για τη Διατήρηση των Φυτών (Global Strategy for Plant Conservation), η οποία υιοθετήθηκε από τη Σύμβαση για τη Βιολογική Ποικιλότητα (ΣΒΠ: CBD, Convention on Biological Diversity, Απόφαση VI/9).

Η Παγκόσμια Στρατηγική για τη Διατήρηση των Φυτών έχει συνταχθεί για να παράσχει το πλαίσιο δράσης σε τοπικό, εθνικό και παγκόσμιο επίπεδο. Οι στόχοι τόσο της Παγκόσμιας Στρατηγικής όσο και της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής εισάγουν πέντε σημαντικά αντικείμενα: α. κατανόηση και τεκμηρίωση της ποικιλότητας των φυτών, β. διατήρηση της ποικιλότητας των φυτών, γ. αειφορική χρήση της ποικιλότητας των φυτών, δ. προώθηση της εκπαίδευσης και της ενημέρωσης για την ποικιλότητα των φυτών και ε. δημιουργία υποδομής για τη διατήρηση της ποικιλότητας των φυτών.

Για να ανταποκριθεί στην απόφαση της ΣΒΠ να εξετάσει την ανάπτυξη μιας Παγκόσμιας Στρατηγικής για τη Διατήρηση των Φυτών (UNEP/CBD/COP/V/10), το Δίκτυο Planta Europa μαζί με το Συμβούλιο της Ευρώπης αφιέρωσε την τρίτη Συνδιάσκεψή του, που έγινε στο Průhonice της Τσεχίας τον Ιούνιο του

2001, στη σύνταξη της Στρατηγικής για τη Διατήρηση των Φυτών στην Ευρώπη.

Οι εκπρόσωποι 38 ευρωπαϊκών χωρών ανέπτυξαν στη Συνδιάσκεψη τους στόχους του Planta Europa και των συνεργατών του, οι οποίοι θα πρέπει να επιτευχθούν έως το 2007. Οι στόχοι αυτοί είναι σαφείς, ρεαλιστικοί και μετρήσιμοι και για τον λόγο αυτόν έχει ανατεθεί σε έναν συνεργάτη του Planta Europa η καθοδήγηση για την εφαρμογή τους. Άλλες οργανώσεις είναι επίσης ευπρόσδεκτες να συμβάλουν και να βοηθήσουν στην επίτευξη αυτών των φιλόδοξων στόχων.

Η Στρατηγική περιέχει επίσης τους μακροπρόθεσμους πολιτικούς στόχους, που συμπληρώνουν τους στόχους του Planta Europa. Εκτιμώντας ότι πολλοί από τους βραχυπρόθεσμους στόχους προορίζονται για δράση από μη κρατικές οργανώσεις (NGO) και τεχνικά γραφεία, οι μακροπρόθεσμοι πολιτικοί στόχοι (που ονομάστηκαν «Προτεινόμενη μακροπρόθεσμη ευρωπαϊκή δράση») απευθύνονται κυρίως στις ευρωπαϊκές κυβερνήσεις.

Στη Συνδιάσκεψη διατυπώθηκε ένα όραμα και ένας στόχος:

Όραμα:

Ένας κόσμος στον οποίο τα αυτοφυή φυτά εκτιμώνται – τώρα και στο μέλλον.

Στόχος:

Να αναχαιτιστεί η απώλεια της ποικιλότητας των φυτών στην Ευρώπη.

Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική Διατήρησης των Φυτών έχει υποβληθεί σε διαβουλεύσεις, οι στόχοι έχουν επαναπροσδιοριστεί και νέοι συνεργάτες έχουν δηλώσει την προθυμία τους να βοηθήσουν στην εφαρμογή της. Πριν την αναγνώρισή της από τη ΣΒΠ στην 6η Συνδιάσκεψη των Συμβαλλόμενων Μερών (6η ΣΣΜ: COP 6, Sixth Conference of the Parties) ένα προσχέδιο της στρατηγικής υποβλήθηκε στο Συμβουλευτικό Σώμα για Επιστημονικές, Τεχνικές και Τεχνολογικές Συμβουλές –SBSTTA: Subsidiary Body on Scientific, Technical and Technological Advice– της ΣΒΠ τον Νοέμβριο του 2001 (UNEP/CBD/SBSTTA/7/10/INF). Το Συμβουλευτικό αυτό Σώμα αναγνώρισε το προσχέδιο ως «μια πολύτιμη συμβολή στην Παγκόσμια Διατήρηση των Φυτών».

Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική Διατήρησης των Φυτών υποβλήθηκε επίσης στη μόνιμη επιτροπή της Σύμβασης της Βέρνης τον Νοέμβριο του 2001. Η επιτροπή αυτή (Σύσταση αριθμ. 87, 2001), αναγνωρίζοντας ότι η Ευρωπαϊκή Στρατηγική Διατήρησης των Φυτών αποτελεί μια πολύτιμη συμβολή στην Παγκόσμια Στρατηγική για τη Διατήρηση των Φυτών, συνέστησε στα συμβαλλόμενα μέρη: «να διατυπώσετε και να εφαρμόσετε ή να

Φτέρες στα βουνά της Επαρχίας Sichuan της Κίνας.

ενισχύσετε, ανάλογα με την περίπτωση, τις εθνικές στρατηγικές διατήρησης των φυτών ή να τις ενσωματώσετε ως αναπόσπαστο τμήμα των εθνικών στρατηγικών βιοποικιλότητας αναφέροντας την Ευρωπαϊκή Στρατηγική Διατήρησης των Φυτών, όπως αυτή παρουσιάζεται στη SBSTTA-7.

Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική Διατήρησης των Φυτών εξετάστηκε στη δεύτερη διακυβερνητική Συνδιάσκεψη με θέμα «Βιοποικιλότητα στην Ευρώπη» (Βουδαπέστη, Φεβρουάριος 2002), κατά την οποία η Ευρωπαϊκή Στρατηγική αναγνωρίστηκε ως «ένα καλό παράδειγμα της εφαρμογής των δραστηριοτήτων της ΣΒΠ, δηλαδή της Παγκόσμιας Στρατηγικής για τη Διατήρηση των Φυτών, σε περιφερειακό επίπεδο».

Οι στόχοι της Παγκόσμιας Στρατηγικής για τη Διατήρηση των Φυτών που υιοθετούνται από την 6η ΣΣΜ περιλαμβάνονται στο παρόν κείμενο μαζί με τους ευρωπαϊκούς στόχους.

Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική Διατήρησης των Φυτών συμβάλλει σημαντικά στην εφαρμογή των άρθρων 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 17 και 18 (1 έως 18) της ΣΒΠ. Συμβάλλει επίσης στην Πανευρωπαϊκή Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα και την Ποικιλότητα των Τοπίων (PEBLDS).

Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική Διατήρησης των Φυτών δημοσιεύεται τώρα (UNEP/CBD/COP/6/INF/22) ως συμβολή και τμήμα της Παγκόσμιας Στρατηγικής για τη Διατήρηση των Φυτών, όπως αυτή υιοθετήθηκε από την 6η ΣΣΜ.

Ψήφισμα της Planta Europa

στην τρίτη Ευρωπαϊκή Συνδιάσκεψη για τη Διατήρηση των Φυτών, που πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2001 στο Průhonice της Δημοκρατίας της Τσεχίας, για τη Συνδιάσκεψη των Συμβαλλόμενων Μερών της ΣΒΠ (6η ΣΣΜ), που πραγματοποιήθηκε τον Απρίλιο του 2002.

Η Συνδιάσκεψη Planta Europa:

1. Καλεί την ΣΒΠ, 6η ΣΣΜ να εγκαθιδρύσει μια Παγκόσμια Στρατηγική για τη Διατήρηση των Φυτών καθώς και να δημιουργήσει τον κατάλληλο χρηματοδοτικό μηχανισμό για την εφαρμογή της.
2. Ωθεί τα Συμβαλλόμενα Μέρη στη ΣΒΠ να αναγνωρίσουν την Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τη Διατήρηση των Φυτών του Συμβουλίου της Ευρώπης και του Planta Europa ως τμήμα και ως συμβολή στην Παγκόσμια Στρατηγική για τη Διατήρηση των Φυτών.
3. Επαινεί στη ΣΒΠ, 6η ΣΣΜ, την τελική δημοσιευμένη Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τη Διατήρηση των Φυτών.

Dr Jane Smart
Executive Director
Planta Europa and Plantlife International

Η ΕΠΙΤΑΚΤΙΚΗ ΑΝΑΓΚΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΦΥΤΩΝ

Τα φυτά είναι οι θεμελιώδεις πόροι από τους οποίους εξαρτάται το υπόλοιπο της βιοποικιλότητας της Γης. Καλύπτουν την επιφάνεια εδάφους της γης, όπως ένα λεπτό δέρμα που απορροφά την ενέργεια του ήλιου, και υποστηρίζουν τον ιστό της ζωής στον πλανήτη μας. Προσθέτουν ομορφιά στο τοπίο, χρησιμοποιούνται για τροφή και ένδυση, παρέχουν οικοδομικά υλικά και πολλά συστατικά φαρμάκων.

Χωρίς τα αυτοφυή φυτά, το ζωικό βασίλειο θα εξαφανιζόταν. Πράγματι, τα συστήματα που στηρίζουν τη ζωή του πλανήτη μπορούν να διατηρηθούν μόνο με την προστασία της βιοποικιλότητας των φυτών. Τα φυτά αναγνωρίζονται παγκοσμίως ότι είναι ζωτικής σημασίας, μέρος της παγκόσμιας βιολογικής ποικιλότητας και ουσιαστικός πόρος για τον πλανήτη.

Στην Ευρώπη απαντούν άνω των 12.500 αγγειόφυτων (φυτά που φέρουν άνθη, κωνοφόρα και φτέρες), εξαιρουμένης της τεράστιας χλωρίδας της Τουρκίας, 1700 είδη βρυόφυτων, 2500 είδη λειχήνων και τουλάχιστον 8000 είδη μυκήτων. Η χλωρίδα της Ευρώπης είναι γνωστή παγκοσμίως, παρότι η γνώση μας γι' αυτήν, ως συνολικό βιολογικό πόρο, είναι ελλιπής. Η γεωγραφία και το κλίμα της Ευρώπης παρέχουν μεγάλη ποικιλότητα τοπίων, από βουνοκορφές έως ακτές, και περιλαμβάνουν πλούσια σε είδη λιβάδια, τυρφώνες και δάση. Τα κέντρα της βιοποικιλότητας των φυτών στην Ευρώπη περιλαμβάνουν τα βουνά γύρω από τη Μεσόγειο και τη Μαύρη Θάλασσα με τις χλωρίδες της Ισπανίας, της Ελλάδας, της Ιταλίας, της Βουλγαρίας και της Τουρκίας να

υποστηρίζουν πληθώρα ενδημικών ειδών.

Η χλωρίδα της Ευρώπης έχει διαμορφωθεί από τον άνθρωπο επί χιλιετίες. Οι τελευταίοι δύο αιώνες της εκβιομηχάνισης και των αλλαγών στις χρήσεις γης έχουν οδηγήσει την Ευρωπαϊκή χλωρίδα να βρίσκεται σήμερα ανάμεσα στις πλέον απειλούμενες στον κόσμο: 21% των αγγειόφυτων ειδών της Ευρώπης κατατάσσονται στα απειλούμενα, σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό για τη Διατήρηση της Φύσης (IUCN), 50% των ενδημικών ειδών της Ευρώπης, περίπου 4700 αγγειόφυτα, θεωρούνται ότι κινδυνεύουν με εξαφάνιση και 64 έχουν ήδη εξαφανιστεί. Σε ορισμένες ευρωπαϊκές χώρες υπολογίζεται ότι περισσότερο από τα δύο τρίτα των τύπων οικοτόπων τους θεωρούνται απειλούμενοι. Επιπλέον υπάρχει εκτεταμένη απώλεια μέσω της γενετικής διάβρωσης.

Οι κύριοι παράγοντες που έχουν οδηγήσει στην υποβάθμιση της ευρωπαϊκής χλωρίδας συνοψίζονται ως εξής:

- καταστροφή βιοτόπων,
- αλλαγές στις χρήσεις γης, στη γεωργία και στη δασοκομία,
- άμεσες επιδράσεις από τις οικονομικές δραστηριότητες,
- εισαγωγή ξενικών ειδών (invasive species).

Αν και η Ευρώπη υπήρξε μια από τις πρώτες περιοχές που εισήγαγε τη διατήρηση των αυτοφυών φυτών (το Συμβούλιο της Ευρώπης ανέθεσε και δημοσίευσε τον πρώτο κατάλογο απειλούμενων φυτών ήδη στη δεκαετία του '70), η ποικιλότητα των φυτών

της Ευρώπης εξακολουθεί να μειώνεται και η διατήρησή της δεν έχει ακόμη προσελκύσει την προσοχή που της αρμόζει. Το μέγεθος του προβλήματος έχει αναγνωριστεί στην έκδοση Dobříš Assessment του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος (European Environment Agency), όπου διαπιστώνεται ότι «δεδομένης της προβλεπόμενης αύξησης της οικονομικής δραστηριότητας, το ποσοστό απώλειας της βιοποικιλότητας είναι πολύ πιθανότερο να αυξηθεί από ό,τι να σταθεροποιηθεί».

Αναγνωρίζεται επίσης ότι τα φυτά έχουν παραμεληθεί στην προσπάθεια διατήρησης της φύσης. Οι κατευθύνσεις που καθορίζει η Σύμβαση της Βιολογικής Ποικιλότητας στα θέματα διατήρησης ευνοούν και τη διατήρηση της ποικιλότητας των φυτών. Καθώς τα φυτά είναι πρωτογενείς παραγωγοί αλλά και ενδιαίτημα για άλλους οργανισμούς, η καταστροφή της ποικιλότητάς τους συνεπάγεται την καταστροφή της ποικιλότητας και των άλλων οργανισμών. Πρέπει λοιπόν να σταματήσει η καταστροφή της ποικιλότητας των φυτών, η οποία είναι προϋπόθεση για τη διατήρηση της παγκόσμιας βιοποικιλότητας και αποτελεί μέγιστη πρόκληση για την παγκόσμια κοινότητα.

Η Ευρώπη διαφέρει από άλλες περιοχές του κόσμου ως προς τον κεντρικό ρόλο που διαδραματίζει εδώ η Ευρωπαϊκή Ένωση (Ε.Ε.). Η θεμελιώδης πολιτική για το περιβάλλον αναπτύσσεται περισσότερο στην Ε.Ε. παρά σε επίπεδο χωρών.

Το 6ο Πρόγραμμα Δράσης της ΕΕ, που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο των υπουργών της ΕΕ τον Ιούνιο του 2001, έχει τον φιλόδοξο στόχο να σταματήσει την απώλεια της βιοποικιλότητας έως το 2010. Αυτό το πρόγραμμα θα περιλάβει την εφαρμογή πέντε τομεακών σχεδίων δράσης για τη βιοποικιλότητα (Biodiversity Action Plans), τα οποία δημοσιεύθηκαν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Μάρτιο του 2001. Αυτά τα σχέδια δράσης αποτελούν τη δέσμευση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας ως προς την εφαρμογή της ΣΒΠ.

Βασικές αναφορές

- European Commission (2001) Biodiversity Actions Plans in the areas of Conservation of Natural Resources, Agriculture, Fisheries and Development and Economic Cooperation. Communication from the Commission to the Council and the European Parliament
- Stanners, D. and Bordeau, P. (eds) (1995) Europe's Environment - The Dobříš Assessment. European Environment Agency, EEA Copenhagen.
- Van Opstal, A.J.F.M. et al. (2000) Endemic and characteristic plant species in Europe. Part I Northern Europe. EC-LNV, CBS and Alterra. Landbouw, natuurbeer en visserij, Wageningen.

Άνοιξη στην Ελλάδα. Τάπητας από κόκκινες ανεμώνες κάτω από ανθισμένες αγριαχλαδιές.

Η προτεινόμενη Παγκόσμια Στρατηγική για τη Διατήρηση των Φυτών παρέχει ένα πλαίσιο για να διευκολύνει την εναρμόνιση μεταξύ των υπαρχουσών πρωτοβουλιών που στοχεύουν στη διατήρηση των φυτών (η σχετική ευρωπαϊκή νομοθεσία περιγράφεται στο Παράρτημα 1). Στο πλαίσιο αυτό η ευρωπαϊκή διάσταση στην Παγκόσμια Στρατηγική είναι σημαντική διότι:

- η Ευρωπαϊκή Ένωση είναι συμβαλλόμενο μέλος στη ΣΒΠ
- το Συμβούλιο της Ευρώπης έχει υπογράψει Μνημόνιο Συνεργασίας (Memorandum of Co-operation) με τη ΣΒΠ
- η Σύμβαση της Βέρνης, του Συμβουλίου της Ευρώπης, είναι μια πρωτοποριακή σύμβαση για τη διατήρηση της φύσης
- 55 κράτη έχουν επικυρώσει την Πανευρωπαϊκή Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα και την Ποικιλότητα Τοπίων (PEBLDS)
- οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις έχουν αναγνωρίσει περίπου 13% του εδάφους τους ως Δίκτυο Natura 2000
- θα ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη δράσεων μεταξύ κρατών
- θα ενισχυθεί η συνεργασία μεταξύ των εθνικών και διεθνών πρωτοβουλιών διατήρησης των φυτών
- το Δίκτυο Planta Europa αποτελεί ζωτικής σημασίας δύναμη για τη διατήρηση των φυτών στην Ευρώπη.

DAVID WOODFALL/WOODFALL WILD IMAGES

Η εντατικοποίηση της γεωργίας έχει οδηγήσει σε τεράστιες απώλειες της βιοποικιλότητας και κατάρρευση των μικροκαλλιιεργειών, όπως στην περιοχή Extremadura, της Ισπανίας.

1. ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΚΑΙ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΤΩΝ

Για να σταματήσει η σταθερή πτώση της ποικιλότητας των φυτών απαιτείται λεπτομερής γνώση της ευρωπαϊκής χλωρίδας. Η γνώση αυτή προϋποθέτει τον πλήρη κατάλογο και την αξιολόγηση των αυτοφυών ειδών της Ευρώπης και της αφθονίας τους καθώς και παρακολούθηση των αλλαγών στη χωροδιάταξη και στην κατάσταση διατήρησής τους.

Έως πρόσφατα η προσπάθεια είχε εστιαστεί στην τεκμηρίωση των σπάνιων ειδών που απειλούνται με εξαφάνιση: εκείνα που περιορίζονται σε εξάπλωση ή σε αριθμό ατόμων. Σχεδόν όλες οι ευρωπαϊκές χώρες έχουν σήμερα εθνικούς καταλόγους απειλούμενων ειδών. Ο πρώτος κατάλογος απειλούμενων ειδών της Ευρώπης (IUCN SSC, 1977), που περιλάμβανε μόνο τα αγγειόφυτα, αναθεωρείται αυτή την περίοδο μέσω ενός τριετούς προγράμματος που χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο κατάλογος των φυτών που θα προκύψει μας είναι αναγκαίος επείγοντως, ώστε να βοηθήσει να δοθεί προτεραιότητα στη δράση διατήρησης των φυτών. Παρόμοιοι κατάλογοι απαιτούνται επίσης για τους λειχήνες, τους μύκητες και τα φύκη (το Κόκκινο Βιβλίο των Βρυοφύτων της Ευρώπης δημοσιεύθηκε το 1995).

Σήμερα αναγνωρίζεται ότι η εστίαση στα σπανιότερα είδη αποκαλύπτει μόνο μέρος της μείωσης της βιοποικιλότητας. Η μείωση της αφθονίας και της εξάπλωσης πολύ περισσότερο πολυάριθμων και διαδεδομένων ειδών αποτελεί έκφραση τόσο της γενικής απώλειας της βιοποικιλότητας όσο και των αυξανόμενων αριθμών σε απειλούμενα είδη. Αυτό συγκεκριμένα έχει επιπτώσεις ιδιαίτερα στα φυτά που ενδημούν σε απειλούμενα οικοσυστήματα, όπως είναι οι ερεικώνες (heathlands) στη βόρεια Ευρώπη και τα αλπικά λιβάδια στην κεντρική Ευρώπη.

Συνεπώς μια νέα προσέγγιση στη διατήρηση της βιοποικιλότητας έχει αναπτυχθεί κατά τη διάρκεια των προηγούμενων 10 ετών: ο προσδιορισμός και η τεκμηρίωση των περιοχών που είναι ιδιαίτερα σημαντικές για την ποικιλότητα σε διαφορετικά τάξα (είδη και υποείδη).

Το BirdLife (διεθνής οργανισμός για τη διατήρηση της ορνιθοπανίδας) έχει αρχίσει τέτοια προγράμματα για τα πουλιά σε περιφερειακό και διεθνές επίπεδο και η Ευρώπη έχει καλυφθεί κατά ένα μεγάλο μέρος από τα προγράμματα αυτά. Πρόκειται για έργα

πολύ μεγάλης σημασίας για τον σχεδιασμό της διατήρησης της βιοποικιλότητας.

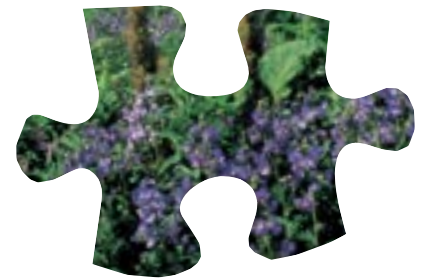
Σε διεθνές επίπεδο έχουν προσδιοριστεί «τα κέντρα της ποικιλότητας των φυτών» ή «τα "hotspots" για τα φυτά». Προκειμένου σε περιφερειακή γεωγραφική κλίμακα να ληφθούν κατάλληλα οι πληροφορίες για τον προγραμματισμό και την εφαρμογή της συγκεκριμένης δράσης διατήρησης, έχει ξεκινήσει ένα νέο έργο για να προσδιορίσει τις «Σημαντικές Περιοχές για τα Φυτά» (IPAs).

Οι τρεις στόχοι του Ευρωπαϊκού προγράμματος IPA είναι: η αναγνώριση μέσα σε κάθε βιογεωγραφική ζώνη των σημαντικότερων περιοχών για τη διατήρηση των φυτών (μέσω τυποποιημένων και αριθμητικών στοιχείων), η προώθηση της συνειδητοποίησης της σπουδαιότητας και της ανάγκης να διατηρηθούν αυτές οι περιοχές, καθώς και η προώθηση άμεσων δράσεων διατήρησης, αλλά και η χρηματοδότηση για τη διατήρηση αυτών των περιοχών.

Η παρακολούθηση είναι ουσιαστική για την αναγνώριση και την κατανόηση των αλλαγών στην ποικιλότητα των φυτών. Προκειμένου να προωθηθεί και να διευκολυνθεί η συνεργασία στην παρακολούθηση και στη χρήση των δεικτών για την υποβολή εκθέσεων σχετικά με τη βιοποικιλότητα της Ευρώπης, έχει αναπτυχθεί η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Παρακολούθησης της Βιοποικιλότητας (European Biodiversity Monitoring Initiative - EBMI-F) στο πλαίσιο της εφαρμογής της PEBLDS. Μια πρόταση για την εφαρμογή της EBMI-F θα συζητηθεί από το γραφείο PEBLDS στην 6η ΣΣΜ της ΣΒΠ.

Παγκόσμια Στρατηγική για τη Διατήρηση των Φυτών – στόχοι που υιοθετήθηκαν από την ΣΒΠ, 6η ΣΣΜ:

- ένας ευρέως προσπός κατάλογος των γνωστών φυτικών ειδών, ως ένα βήμα προς τη συμπλήρωση της παγκόσμιας χλωρίδας

- μια προκαταρκτική αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης όλων των γνωστών φυτικών ειδών, σε εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο
- η ανάπτυξη προτύπων με πρωτόκολλα εργασίας για τη διατήρηση και τη αειφορική χρήση των φυτών, βασισμένη στην έρευνα και την πρακτική εμπειρία.

Προτεινόμενη μακροπρόθεσμη ευρωπαϊκή δράση:

E1 Αναπτύξτε προγράμματα με σκοπό την επικαιροποίηση των εθνικών κόκκινων καταλόγων των αγγειόφυτων, κάθε 4-6 έτη, καθώς και την προετοιμασία εθνικών καταλόγων απειλούμενων βρυοφύτων, λειχήνων και μυκήτων.

E2 Υποστηρίξτε τη βασική αρχή ότι οι εθνικοί κατάλογοι πρέπει να χρησιμοποιήσουν τις κατηγορίες κριτηρίων του IUCN του 1994 για να δείξουν την κατάσταση απειλής των μεμονωμένων ειδών (αυτό δεν αποκλείει την πρόσθετη χρήση των εθνικών συστημάτων).

E3 Πραγματοποιήστε διμερείς δράσεις μεταξύ γειτονικών χωρών, για να εναρμονιστούν οι χλωριδικοί τους κατάλογοι και να υπάρχει αλληλοβοήθεια ανάλογα με την περίπτωση.

E4 Παρέχετε εξωτερική βοήθεια όπου είναι απαραίτητο για τα ανωτέρω τρία σημεία, ιδιαίτερα στις χώρες της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης.

E5 Συντάξτε εκθέσεις σχετικά με τα μέτρα που λαμβάνονται από τα συμβαλλόμενα μέρη της Σύμβασης της Βέρνης, για τα φυτά του καταλόγου της Σύμβασης αυτής, που απαντούν στα εδάφη σας.

E6 Καθιερώστε προγράμματα παρακολούθησης της οικολογικής κατάστασης των απειλούμενων φυτών που αναφέρονται στο Παράρτημα II της Οδηγίας των Οικοτόπων της Ε.Ε.

E7 Παρέχετε διεθνή βοήθεια για την αναγνώριση των Σημαντικών Περιοχών για τα Φυτά, ειδικά στις χώρες της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης.

Βασικές αναφορές

- European Committee for the Conservation of Bryophytes (1995) Red Data Book of European Bryophytes. ECCB, Trondheim.
- Grimitt, R.F.A. and Jones, T.A. (1989) Important Bird Areas in Europe. International Council for Bird Preservation (Text publication 9), Cambridge UK.
- IUCN SSC Threatened Plants Committee (1977) List of Rare, Threatened and Endemic Plants in Europe. Nature and Environment Series 14. Council of Europe, Strasbourg, France.
- Palmer, M. and Smart, J. (2001) Important Plant Areas in Europe. Guidelines for the selection of Important Plant Areas in Europe. Plantlife, UK.
- Walter, K.S. and Gillett, H. J. (eds.) (1998) 1997 IUCN Red List of Threatened Plants. World Conservation Union, Gland, Switzerland and Cambridge, UK.
- WWF and IUCN (1994) Centres of plant diversity - A guide and strategy for their conservation. Vol. I Europe, Africa, South West Asia. IUCN Publications Unit, Cambridge, UK.

E8 Ενθαρρύνετε, σε κάθε χώρα, τις Βοτανικές Εταιρείες ή τα εθνικά βοτανικά ιδρύματα για να συντάξουν τους άτλαντες που παρουσιάζουν τη μείωση των αυτοφυών ειδών, για όλα τα είδη ή για μια μικρή σειρά ειδών, προκειμένου να υποδειχθούν οι σημαντικές τάσεις.

E9 Εξετάστε τη σύνταξη των «Ρόδινων Βιβλίων» (Pink books), τα οποία παρουσιάζουν τα είδη που βρίσκονται στην αμέσως επόμενη κατηγορία μετά την απειλούμενη.

E10 Βοηθήστε τους οργανισμούς διατήρησης στις προσπάθειές τους να ενισχύσουν τα εθελοντικά δίκτυα, για να βοηθήσουν τα προγράμματα έρευνας και παρακολούθησης των αυτοφυών ειδών (π.χ. καλλιέργησιμα άνθη στα όρια των χωραφιών)

Η αναγνώριση των «Σημαντικών Περιοχών για τα Φυτά» (IPA's) είναι ζωτική για την εξασφάλιση της διατήρησης αυτών των σημαντικών περιοχών, όπως το Εθνικό Πάρκο Ecrins της Γαλλίας.

Στόχοι της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για τη Διατήρηση των Φυτών

	Οργανισμοί Συντονιστές	Συμβαλλόμενοι Οργανισμοί
1.1 Δημιουργία καταλόγου εργασίας όλων των γνωστών φυτικών ειδών της Ευρώπης (συμπεριλαμβανομένων των κρυπτόγαμων και των μυκήτων). Έως το 2004 : Δημιουργία καταλόγου ομάδων προτεραιότητας που απαιτούν ταξινομική αναθεώρηση.	Euro+Med ECCB ECCF	IAL Πανεπιστήμιο της Μπρατισλάβα
1.2 Δημοσίευση ευρωπαϊκού Κόκκινου Καταλόγου για τα αγγειόφυτα, αναθεωρημένου καταλόγου για τα βρυόφυτα και προκαταρκτικών Κόκκινων Καταλόγων για λειχήνες, μύκητες και άλλες επιλεγμένες ομάδες.	European Plant Specialist Group of IUCN ECCF ECCB	IAL Euro +Med
1.3 Δημιουργία εγχειριδίου των ελεγμένων και δοκιμασμένων πρωτοκόλλων παρακολούθησης (για είδη και οικοτόπους) για τους επιστήμονες και τους φυσιοδίφες, διαθέσιμο στο διαδίκτυο. Έως το 2004 : Σύνταξη καταλόγου των εθνικών προγραμμάτων παρακολούθησης και δημοσίευσή τους στο διαδίκτυο.	EEA	ECCF ECCB IAL
1.4 Πρώτη έκδοση του καταλόγου των Σημαντικών Περιοχών για τα Φυτά (IPA) της Ευρώπης. Έως το 2002 : Εγκαθίδρυση λειτουργικής Γραμματείας και περιφερειακών /τοπικών κόμβων. Έως το 2002 : Ολοκλήρωση των μελετών των ανθρώπινων πόρων και γνώσεων σε εθνικό επίπεδο. Από το 2002 : Ετήσια έκδοση ενημερωτικού φυλλαδίου. Έως το 2002 : Προώθηση δημιουργίας καθοδηγούμενου χώρου συνομιλίας στο διαδίκτυο. Έως το 2003 : Σύνταξη προσωρινού εγχειριδίου επιλογής περιοχών. Έως το 2004 : Σύνταξη προσχεδίων εθνικών καταλόγων για όλες τις ευρωπαϊκές χώρες. Έως το 2004 : Συνάντηση εργασίας των IPA στην 4η Συνδιάσκεψη του Planta Europa. Έως το 2004 : Αναθεώρηση του εγχειριδίου επιλογής περιοχών. Έως το 2007 : Συμπλήρωση της Απογραφής για όλες τις ευρωπαϊκές χώρες.	Plantlife International	Υπουργείο Γεωργίας, Αλιείας και Διαχείρισης της Φύσης, Ολλανδία
1.5 Διεξαγωγή έρευνας για την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της προσέγγισης IPA. Έως το 2003 : Παραγωγή εγχειριδίου αξιολόγησης και παρακολούθησης των IPAs. Έως το 2003 : Εθνικές επισκοπήσεις των απειλών των IPAs (με συστάσεις).	Plantlife International	
1.6 Πληροφορίες για όλες τις οριζόμενες σημαντικές περιοχές για τη διατήρηση των φυτών που περιλαμβάνονται στην κοινή βάση δεδομένων των Εθνικά Καθοριζόμενων Περιοχών	ETC/NPB	CoE UNEP WMC
1.7 Αποτελεσματικότητα των "βελτιωμένων ενδεικτών βιοποικιλότητας" για την αειφορική διαχείριση των δασών που αξιολογείται σε τουλάχιστον τέσσερις βιογεωγραφικές περιοχές.		
1.8 Δημιουργία και διατήρηση ενιαίας διεύθυνσης στο διαδίκτυο και κεντρικός υπολογιστής διευθύνσεων για την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των προγραμμάτων για τους Ευρωπαϊκούς Κόκκινους Καταλόγους.	VIM	
1.9 Δημοσίευση στο διαδίκτυο του Καταλόγου των απειλούμενων φυτικών ειδών και υποειδών της Ευρώπης στις ex situ (διατήρηση εκτός υπαίθρου, σε εργαστηριακούς ή άλλους χώρους) συλλογές.	BGCI	Eurogard

2. ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΤΩΝ

Η δράση διατήρησης πρέπει να στοχεύει σε εκείνα τα είδη και τα ενδιαιτήματά τους που έχουν τη μεγαλύτερη ανάγκη. Η δράση θα περιλαμβάνει ένα πλαίσιο πολιτικής και νομοθετικών μηχανισμών καθώς επίσης και συγκεκριμένα μέτρα που θα λαμβάνονται στο πεδίο.

Συγκεκριμένα θα πρέπει να αναπτυχθούν πλαίσια διατήρησης για:

- την αποκατάσταση των απειλούμενων ειδών
- την αντιστροφή των επιδράσεων της εντατικής γεωργίας και δασοκομίας
- την αποτροπή της καταστροφής των ενδιαιτημάτων και εξασφάλιση κατάλληλης διαχείρισης
- την αντιμετώπιση της ρύπανσης του περιβάλλοντος, περιλαμβανομένης της ρύπανσης των υδάτων
- την καταπολέμηση της οικολογικής απειλής που προέρχεται από τα ξενικά είδη (invasive species).

Αποκατάσταση των απειλούμενων ειδών

Αν και σχετικώς λίγα είδη έχουν εξαφανιστεί στην Ευρώπη τα τελευταία χρόνια, σε πολλά είδη έχει παρατηρηθεί μαζική μείωση των πληθυσμών και της εξάπλωσης τους, γεγονός που καθιστά εξαιρετικά επείγουσα την ανάγκη για δράσεις αποκατάστασης.

Orchis pauciflora

Λαμβάνοντας το ερέθισμα από τη ΣΒΠ μερικές χώρες έχουν θέσει στους στόχους για αποκατάσταση πολλά από τα απειλούμενα είδη τους και εφαρμόζουν ανάλογα σχέδια. Άλλοι έχουν δημιουργήσει την υποδομή για να διασώσουν τα απειλούμενα είδη, αλλά συνήθως αυτές οι δράσεις είναι μάλλον η εξαίρεση παρά ο κανόνας. Τα στοιχεία «κλειδιά» οποιουδήποτε έργου αποκατάστασης ειδών πρέπει να περιλαμβάνουν την καταγραφή, την έρευνα, τη δράση στο πεδίο και τις συμβουλές για μακροπρόθεσμες δράσεις.

Η ΣΒΠ τονίζει «το προβάδισμα της διατήρησης in situ (διατήρηση επί τόπου, στην ύπαιθρο)» για τη μακροπρόθεσμη διατήρηση της βιοποικιλότητας, αλλά αναγνωρίζει τον σημαντικό ενισχυτικό ρόλο της ex situ (διατήρηση εκτός υπαίθρου, σε εργαστηριακούς ή άλλους χώρους) διατήρησης.

Αυτή παρέχει ασφάλεια απέναντι στην εξάλειψη αυτοφυών πληθυσμών, το υλικό για επανεισαγωγή, την αναπαραγωγή φυτών και τα προγράμματα αειφορικής χρήσης, καθώς επίσης και την εκπαίδευση και την έρευνα. Οι τεχνικές περιλαμβάνουν τη δημιουργία τράπεζας σπερμάτων και γονιδίων, τις in vitro τράπεζες γονιδίων πεδίου καθώς επίσης και τις τράπεζες γύρης. Οι οργανισμοί που συντονίζουν την ex situ διατήρηση είναι το Διεθνές Ίδρυμα των Γενετικών Πόρων των Φυτών (International Plant Genetic Resources Institute, IPGRI), η Διεθνής Εταιρεία Διατήρησης Βοτανικών Κήπων (Botanic Gardens Conservation International, BGCI) και η Διεθνής Ένωση Βοτανικών Κήπων (International Association of Botanic Gardens, IABG).

Παγκόσμια Στρατηγική για τη Διατήρηση των Φυτών – στόχοι που υιοθετήθηκαν από τη ΣΒΠ, 6η ΣΣΜ:

- εξήντα τοις εκατό των απειλούμενων ειδών παγκοσμίως διατηρούνται in situ.
- εξήντα τοις εκατό των απειλούμενων φυτικών ειδών στις προσπές ex situ συλλογές, κατά προτίμηση στη χώρα προέλευσης, και 10% από αυτά περιλαμβάνονται στα έργα ανόρθωσης και αποκατάστασης.

Προτεινόμενη μακροπρόθεσμη Ευρωπαϊκή Δράση:

E11 Εκπονήστε και εφαρμόστε τα σχέδια ανόρθωσης και αποκατάστασης για τα απειλούμενα είδη φυτών, με προτεραιότητα στα είδη που περιλαμβάνονται στη Σύμβαση της Βέρνης (Παράρτημα I) και στην Οδηγία των Οικοτόπων (Παράρτημα IIb).

E12 Αναλάβετε αποτελεσματικά την ex situ διατήρηση όλων των ευρωπαϊκών απειλούμενων φυτών και των γενετικών πόρων τους στις χώρες προέλευσης, εντός ενός λογικού χρονικού διαστήματος.

Βασικές αναφορές

- Council of Europe (1999) Action plan for *Cypripedium calceolus* in Europe (No. 100).
- Wyse Jackson, P. S. and Sutherland, L. A. (2000) International Agenda for Botanic Gardens in Conservation. Botanic Gardens Conservation International, U.K.

Καθαρισμός θάμνων του προγράμματος ανόρθωσης ειδών του Plantlife «Back from the Brink», για να βοηθηθούν στην επιβίωσή τους οι πληθυσμοί των απειλούμενων ειδών.

Στόχοι της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για τη Διατήρηση των Φυτών

Οργανισμοί Συντονιστές Συμβαλλόμενοι Οργανισμοί

2.1	Προώθηση εθνικών προγραμμάτων για την αναγνώριση και παρακολούθηση των ειδών που δεν περιλαμβάνονται σε Κόκκινους Καταλόγους αλλά παρουσιάζουν ταχεία μείωση, σε 15 ευρωπαϊκές χώρες, καθώς και τα είδη που περιλαμβάνονται στα προγράμματα αποκατάστασης ανάλογα με την περίπτωση.		Μέλη του δικτύου Planta Europa Euro+med
2.2	Προώθηση της ανάπτυξης και της εφαρμογής έργων αποκατάστασης στις χώρες αυτές για 50 είδη προτεραιότητας από όλα τα τάξα. Η επιλογή τους θα γίνεται βάσει της ενημέρωσης από τους ευρωπαϊκούς Κόκκινους Καταλόγους και τους καταλόγους των ευρέως διεσπαρμένων ειδών που μειώνονται με ταχείς ρυθμούς (βλ. τον στόχο 14) με βάση τα διαθέσιμα στοιχεία. Έως το 2004 : Δημιουργία καταλόγου ειδών προτεραιότητας κατάλληλων για τα προγράμματα αποκατάστασης.	Μέλη της Σύμβασης της Βέρνης	Euro+med Μέλη του δικτύου Planta Europa
2.3	Ανάπτυξη διασυνοριακών προγραμμάτων συνεργασίας ως «σημαία» (flagship) για την αποκατάσταση. Τουλάχιστον 5 είδη προτεραιότητας να έχουν φθάσει στο στάδιο εφαρμογής.	English Nature	
2.4	Δημιουργία τράπεζας σπερμάτων για τα πτεριδόφυτα. Έως το 2004 : Ανάπτυξη των αναγκαίων τεχνικών πρωτοκόλλων.	RBG Edinburgh	RBG Kew
2.5	Το 80% της γενετικής ποικιλότητας του 50% των απειλούμενων ειδών σε περιφερειακό και εθνικό επίπεδο αποθηκεύονται στις τράπεζες γονιδίων (δίνεται προτεραιότητα ανάλογα με τον βαθμό απειλής). Έως το 2004 : Απογραφή στα τάξα που διατηρούνται στις ευρωπαϊκές συλλογές βλαστοπλάσματος (γενετικό υλικό) και προσδιορισμός των κενών για συλλογή.	ECP/GR EUFORGEN BGCI	IPGRI RBG Kew
2.6	Διεθνής προώθηση της ex situ διατήρησης και μεθοδολογίας για τουλάχιστον 12 είδη προτεραιότητας βρυόφυτων.	RBG Kew	
2.7	Σύνταξη εγχειριδίου με οδηγίες και περιπτώσεις μελέτης για τις καλύτερες πρακτικές για ολοκληρωμένα in situ και ex situ προγράμματα διατήρησης φυτών τα οποία θα είναι διαθέσιμα στο διαδίκτυο.	Federation de Conservatoire Botanique, France	IUCN SSC Plantlife
2.8	Παραγωγή πρωτόκολλων εργασίας για την ex situ διατήρηση για όλες τις ομάδες αγγειόφυτων, κρυπτόγαμων και μυκήτων.	ECP/GR EUFORGEN BGCI	IPGRI

Αντιστροφή των επιδράσεων της εντατικής γεωργίας και δασοκομίας

Οι καλλιεργούμενες γαίες καλύπτουν περίπου το 60% του εδάφους της Ευρώπης. Η σύγχρονη γεωργική πρακτική έχει αποδειχθεί επιβλαβής στη φύση γενικά και στην ποικιλότητα των φυτών ειδικότερα με τη μέγιστη ζημία στη βορειοδυτική Ευρώπη. Κατά τόπους μάλιστα η εκμηχάνιση της γεωργίας έχει σχεδόν ξεριζώσει τα αυτοφυή είδη και πολυάριθμα σπάνια οικοσυστήματα έχουν καταστραφεί.

Έχει υπάρξει θεαματική μείωση των αγριολούλουδων στο καλλιεργούμενο έδαφος σε ολόκληρη την Ευρώπη. Εντούτοις το λιγότερο εντατικά καλλιεργούμενο έδαφος, που χρησιμοποιεί συχνά τις παραδοσιακές πρακτικές καλλιέργειας, είναι έδαφος εγγενούς αξίας διατήρησης.

Η Κοινή Αγροτική Πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΚΑΠ) είναι ένας καθοδηγητικός παράγοντας και οι επιδράσεις της γίνονται αισθητές και πέρα από τα κράτη μέλη. Υπάρχει μεγάλη πίεση να μεταρρυθμιστεί η ΚΑΠ, ιδιαίτερα λόγω της επικείμενης διεύρυνσης της ΕΕ. Η μεταρρύθμιση παρέχει τις έως τώρα περιορισμένες αλλά αυξανόμενες ευκαιρίες να ενσωματωθεί η θετική διαχείριση για τη διατήρηση των φυτών στην αγροτική πολιτική. Μια μεγάλη πρόκληση είναι να μετατοπιστούν οι επιχορηγήσεις από την παραγωγή και να υποστηριχθούν οι περιβαλλοντικά φιλικές πρακτικές καλλιέργειας.

Διατήρηση των οικονομικά σημαντικών φυτών

Η γενετική ποικιλότητα των καλλιεργούμενων φυτικών ειδών καθώς και άλλων χρήσιμων ειδών φυτών παρέχει τη βάση για να βελτιωθεί η αγροτική παραγωγή και να εξασφαλιστεί ότι τα χρήσιμα είδη φυτών έχουν επαρκή γενετική ποικιλότητα για να ικανοποιούν τις αυξανόμενες και μεταβαλλόμενες ανθρώπινες ανάγκες.

Η χλωρίδα της Ευρώπης περιέχει τους συγγενείς πολλών οικονομικά σημαντικών φυτών, ειδικότερα λαχανικών, οπωροφόρων, αμπέλου και σιτηρών. Τα συγγενικά αυτά γένη, είδη και οικότυποι αποτελούν δεξαμενές γονιδίων πολύτιμες για τη γενετική βελτίωση των καλλιεργούμενων φυτών άρα και για την παραγωγή τροφίμων. Γενικότερα η γενετική ποικιλότητα των καλλιεργούμενων φυτών και των συγγενών τους υφίσταται σήμερα σοβαρή μείωση εξαιτίας των μέτρων αγροτικής πολιτικής και των μη ελεγχόμενων δυνάμεων της αγοράς, που καθορίζουν ποια είδη και ποικιλίες θα καλλιεργηθούν κατά προτεραιότητα, πού θα καλλιεργηθούν και με ποιους τρόπους θα καλλιεργηθούν.

Οι κανονισμοί της Ε.Ε. που συντελούν στη μείωση του αριθμού ποικιλιών και ειδών έχουν αποδειχθεί πολύ καταστρεπτικοί για τη διατήρηση της ποικιλότητας των φυτών. Εντούτοις το IPGRI και δύο Ευρωπαϊκά προγράμματα δικτύωσης, το Ευρωπαϊκό πρόγραμμα Συνεργασίας για το Δίκτυο ECP/GR των γενετικών πόρων (the European Cooperative Programme for Crop Genetic Resources Network ECP/GR) και το Ευρωπαϊκό Δασικό πρόγραμμα EUFORGEN γενετικών πόρων (European Forest Genetic Resources Programme EUFORGEN) αξιολογούν αυτή την περίοδο την ταξινόμηση και γενετική ποικιλότητα των άγριων ειδών που είναι συγγενικά προς τα καλλιεργούμενα και αναπτύσσουν μεθόδους για τη διατήρησή τους.

Η διατήρηση των γενετικών πόρων των φυτών έχει αναγνωριστεί επίσης ως στόχος διεθνούς σπουδαιότητας μέσω της υιοθέτησης από 150 χώρες του Παγκόσμιου Σχεδίου Δράσης για τη Διατήρηση και την Αειφορική χρήση των γενετικών πόρων των φυτών για τα τρόφιμα και τη γεωργία (1996). Τον Νοέμβριο του 2001

συμφωνήθηκε μια Διεθνής Συνθήκη για τους γενετικούς πόρους των φυτών, για να παράσχει ένα πλαίσιο για τη διατήρηση και την ανταλλαγή φυτικού γενετικού υλικού (germplasm). Θα αναπτυχθούν κατάλληλες διαδικασίες για να εξασφαλιστεί η δίκαιη κατανομή των ωφελειών από τη διατήρηση και την ανταλλαγή.

Δασοκομία

Περίπου το 46% της Ευρώπης καλύπτεται από δάση, στη μεγάλη πλειονότητα των οποίων ασκείται διαχείριση επί αιώνες, με αποτέλεσμα να εμφανίζεται συχνά ομοιομορφία στην ηλικία και τη δομή του δάσους. Το ποσοστό δασοκάλυψης ποικίλλει πολύ από χώρα σε χώρα και η έκτασή του είναι αυξανόμενη. Το γεωργικό έδαφος οριακής αξίας εγκαταλείπεται και μετατρέπεται σε θαμνώδη και δενδρώδη βλάστηση που τείνει προς τη φυσική αναγέννηση. Εντούτοις μεγάλα τμήματα των δασών αναγεννώνται τεχνητά.

Μόνο τα απομονωμένα τεμάχια των αρχικών δασών επιζούν, συνήθως στη Σκανδιναβία και στη νοτιοανατολική Ευρώπη. Αυτά είναι δάση πολύ μεγάλης αξίας για την ποικιλότητα των φυτών. Η έρευνα για τους δασόβιους μύκητες στην Εσθονία δείχνει ότι τα αυτόχθονα δενδρώδη είδη στα οποία δεν έχει ασκηθεί διαχείριση μπορούν να περιέχουν έως πέντε φορές περισσότερα είδη από ό,τι τα εμπορικά διαχειριζόμενα δενδρώδη είδη.

Η δήλωση των δασικών αρχών, που υιοθετήθηκε στη Διάσκεψη Κορυφής για την Προστασία της Γης στο Ρίο (Earth Summit), υπογράμμισε ότι στα δάση του Βορρά πρέπει να υφίστανται αειφορική διαχείριση. Η διαδικασία MCPFE (υπουργική διάσκεψη για την προστασία των δασών στην Ευρώπη), που υιοθετήθηκε στη δεύτερη υπουργική συνδιάσκεψη (Ελσίνκι, 1993), μεταξύ άλλων περιλαμβάνει τον καθορισμό της αειφορικής διαχείρισης των δασών στην Ευρώπη. Το 1998 στη Λισαβόνα, στην τρίτη υπουργική συνδιάσκεψη, επικυρώνεται μεταξύ άλλων ένα πανευρωπαϊκό πρόγραμμα εργασίας για τη διατήρηση και την αύξηση της βιολογικής ποικιλότητας και της ποικιλότητας τοπίων στα δασικά οικοσυστήματα, 1997-2000. Η διαδικασία MCPFE καθοδηγεί την ανάπτυξη της διατήρησης και της αειφορικής διαχείρισης των δασών στην Ευρώπη.

Βασικές αναφορές

- FAO Global Plan of Action for the Conservation and Sustainable Utilization of Plant Genetic Resources for Food and Agriculture
<<http://icppgr.ecoport.org/gpatoc.htm>>
- UNCED (1992) Report of the United Nations Conference on Environment and Development (Rio de Janeiro, 3-14 June 1992) Annex III Non-legally binding authoritative statement of principles for a global consensus on the management, conservation and sustainable development of all types of forests. (The Statement of Forest Principles)

Η παραδοσιακή βόσκηση ενθαρρύνει την ποικιλότητα των αυτοφυών φυτών, ενώ διατηρεί την αγροτική οικονομία, όπως για παράδειγμα στο Εθνικό Πάρκο Kiskullisagi της Ουγγαρίας.

Παγκόσμια Στρατηγική για τη Διατήρηση των Φυτών – στόχοι που υιοθετήθηκαν από τη ΣΒΠ, 6η ΣΣΜ:

- Τουλάχιστον 30% των παραγωγικών εδαφών που καλλιεργούνται θα πρέπει να υφίστανται διαχείριση σύμφωνα με τις αρχές διατήρησης της ποικιλότητας των φυτών.
- 70% της γενετικής ποικιλότητας των καλλιεργούμενων ειδών και άλλων σημαντικών κοινωνικοοικονομικά πολύτιμων ειδών φυτών, καθώς και η σχετιζόμενη τοπική και γηγενής γνώση, θα πρέπει να διατηρούνται.

Προτεινόμενη μακροπρόθεσμη Ευρωπαϊκή Δράση

E13 Για τις χώρες εντός της ΕΕ συνεχίστε τη μεταρρύθμιση στην κοινή αγροτική πολιτική της ΕΕ για να υποστηρίξετε τις διαχειριστικές πρακτικές στα γεωργικά εδάφη, οι οποίες θα σταματήσουν και θα αντιστρέψουν τις απώλειες στη βιοποικιλότητα αυτοφυών φυτών στην ευρύτερη επικράτεια της ΕΕ.

E14 Τα κράτη εκτός ΕΕ καθώς και τα υπό ένταξη κράτη πρέπει να αποφύγουν την περαιτέρω εντατικοποίηση και να εξασφαλίσουν τη διατήρηση της ευνοϊκής για το περιβάλλον γεωργίας.

Οι αλλαγές στην αγροτική πολιτική που θα ωφελήσουν τα αυτοφυή φυτά περιλαμβάνουν:

- κατεύθυνση των πιστώσεων όχι προς τις επιχορηγήσεις καλλιεργούμενων φυτών αλλά προς την περιβαλλοντική διαχείριση
- επιχορηγήσεις παραγωγής που συμβάλλουν στη διατήρηση του περιβάλλοντος
- μείωση της χρήσης των φυτοπροστατευτικών ουσιών από τους γεωργούς
- εισαγωγή τολμηρών και καινοτόμων λύσεων για τα παραδοσιακά καλλιεργούμενα εδάφη που απειλούνται με εγκατάλειψη
- αποκατάσταση των φυσικών ενδιαιτημάτων των ποταμών με επαναφορά της κοίτης τους στη φυσική τους κατάσταση και επανεγκατάσταση των μαιάνδρων και των υγρών λιβαδιών
- αποκατάσταση και, όπου είναι εφικτό, επαναδημιουργία των πλούσιων σε φυτά οικοσυστημάτων, στα οποία η διατήρηση της βιοποικιλότητας είναι συμβατή με την κύρια χρήση (όπως τα άκρα δρόμων και αυτοκινητοδρόμων, τα αναχώματα σιδηροδρόμων, τα πράσινα τμήματα των χωριών και οι όχθες ποταμών)

- χρήση των αγρο-περιβαλλοντικών μέτρων στην προώθηση κινήτρων για τους διαχειριστές της γης, για να καλλιεργηθούν μη βελτιωμένες ποικιλίες φυτών στα περιθώρια των αγρών
 - επέκταση της οργανικής καλλιέργειας
 - χρήση των αγρο-περιβαλλοντικών μέτρων στις σημαντικές περιοχές από βοτανική άποψη
 - αύξηση της χρήσης σε εθνικό επίπεδο των περιβαλλοντικά ευεργετικών πτυχών των μεταρρυθμίσεων της Ατζέντας 2000, όπως οι αποζημιώσεις, τα αγρο-περιβαλλοντικά μέτρα και η πολιτική για τις λιγότερο ευνοημένες περιοχές.
- E15 Ενθαρρύνετε τη μεγαλύτερη συμμετοχή ειδικών επιστημόνων (βοτανικών, κλπ.) και γενικότερα ανθρώπων που μάχονται για τη διατήρηση των φυτών στα θεσμικά όργανα που καθορίζουν την αγροτική πολιτική.
- E16 Εκπονήστε και εφαρμόστε ένα ολοκληρωμένο σχέδιο για τη διατήρηση των γενετικών πόρων των φυτών της Ευρώπης, αυτοφυών και καλλιεργούμενων.
- E17 Συνεχίστε να αναθεωρείτε τις εθνικές δασικές πολιτικές προκειμένου να υποστηριχθεί η περαιτέρω εφαρμογή των υποχρεώσεων της MCPFE.
- E18 Οι βασικές διαχειριστικές πρακτικές των δασών για να ωφεληθούν τα αυτοφυή φυτά περιλαμβάνουν:
- τη συνέχιση της τάσης προς λιγότερο εντατική δασική διαχείριση
 - τη διατήρηση άκοπων νεκρών δένδρων σε ορισμένες περιοχές, για να υποστηριχθούν οι μύκητες
 - τη χρήση ιθαγενών ειδών όσο το δυνατό περισσότερο στα σχέδια φύτευσης δένδρων
 - την εξασφάλιση ότι η αναδάσωση δεν πρέπει να γίνεται σε εδάφη υψηλής βοτανικής αξίας
 - την εξασφάλιση αποτελεσματικής εκπαίδευσης των δασολόγων στις αιφορικές αρχές και πρακτικές της δασοκομίας
 - την εξασφάλιση της διαχείρισης της ευαίσθητης βιοποικιλότητας των δασών για εμπορική χρήση στις προστατευόμενες ζώνες
 - την αφαίρεση των δένδρων, όπου έχει γίνει καταστροφική αναδάσωση σε εδάφη υψηλής βοτανικής αξίας ή και σε προστατευόμενες περιοχές.

E19 Εξασφαλίστε την προστασία των παλαιών φυσικών δασών που έχουν απομείνει και έχουν μεγάλη σπουδαιότητα ως προς τη διατήρησή τους, τα οποία δεν τελούν ακόμη υπό καθεστώς προστασίας, καθώς και των ημιφυσικών δασών, όπως οι περιοχές που δεν έχουν αποψιλωθεί ποτέ, αλλά υφίστανται αιφορική διαχείριση.

DAVID WOODFALL/WOODFALL WILD IMAGES

TOMAS HALLINGBÄCK

Το βρυόφυτο *Meesia longiseta*, που απαντά σε τυρφώνες με σφάγνα (*Sphagnum mires*) της βόρειας Ευρώπης, σήμερα περιορίζεται σε μέρος της βόρειας (boreal) ζώνης λόγω της καλλιέργειας, της αποξήρανσης, ή του ευτροφισμού των βιοτόπων του.

Ένα υγιές δάσος με αναγέννηση και με νεκρά δένδρα στο Εθνικό Πάρκο Białowieża της Πολωνίας, που αποτελεί σημαντικό ενδιαίτημα για τα ασπόνδυλα και τους μύκητες.

Στόχοι της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για τη Διατήρηση των Φυτών

Οργανισμοί Συντονιστές

Συμβαλλόμενοι Οργανισμοί

- 2.9 Τα οφέλη διατήρησης των φυτών από τα αποτελεσματικά προγράμματα αγροτικής ανάπτυξης (περιλαμβανομένων των αγρο-περιβαλλοντικών μέτρων) και άλλων σχετικών περιβαλλοντικών μέτρων και κινήτρων διαχείρισης, προωθούνται σε όλες τις Ευρωπαϊκές χώρες.
Έως το **2003**: Συγκριτική έρευνα σε Ευρωπαϊκό επίπεδο για τα οφέλη διατήρησης φυτών και τις ανεπάρκειες των αγρο-περιβαλλοντικών σχεδίων.
Έως το **2003**: Διερεύνηση του εφικτού για ανάπτυξη αποτελεσματικών δεικτών.
- 2.10 Διαχειριστικά σχέδια για τουλάχιστον 5 κινδυνεύοντα τάξα των αυτοφυών συγγενικών ποικιλιών (wild crop relatives) εισάγονται τουλάχιστον σε μια προστατευόμενη περιοχή σε καθεμιά από 5 ή περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες.
Έως το **2003**: Ανάληψη χρηματοδότησης από την ΕΕ.
Έως το **2003**: Ανάπτυξη στο διαδίκτυο μιας βάσης δεδομένων των αυτοφυών συγγενικών ποικιλιών της Ευρώπης.
Έως το **2005**: Ανάπτυξη των μεθοδολογιών για σχεδιασμό και εφαρμογή διαχειριστικών σχεδίων.
- 2.11 80% της γενετικής ποικιλότητας του 30% των αυτοφυών συγγενικών ποικιλιών και άλλων κοινωνικοοικονομικά και εθνοβοτανικά σημαντικών ειδών αποθηκεύονται στις τράπεζες σπερμάτων.
Έως το **2004**: Συμπλήρωση της απογραφής και αναγνώριση των κενών.

IUCN ERO

Μέλη του National
Planta Europa
BirdLife International

ECP/GR
EUFORGEN

IPGRI

ECP/GR
EUFORGEN

IPGRI
BGCI
RBG Kew

Παρεμπόδιση της καταστροφής ενδιαιτημάτων και εξασφάλιση κατάλληλης διαχείρισης

Ενώ οι επιλεγμένες ενέργειες που έχουν στόχο τα συγκεκριμένα είδη φυτών και τις ομάδες ειδών θα είναι πάντα απαραίτητες, ο καλύτερος τρόπος να προστατευτούν τα φυτά είναι να προστατευτούν οι περιοχές όπου αυτά αναπτύσσονται και να γίνει κατάλληλη διαχείριση. Οι προστατευόμενες ζώνες, όλων των τύπων και των μεγεθών, είναι στην καρδιά οποιασδήποτε επιτυχούς στρατηγικής για τη διατήρηση των φυτών.

Το πρόγραμμα της αναγνώρισης των Σημαντικών Περιοχών για τα Φυτά (IPA) μπορεί να βοηθήσει με τον προσδιορισμό των σημαντικότερων περιοχών για τα φυτά και με αυτό τον τρόπο να υποστηρίξει τους μηχανισμούς προστασίας περιοχών. Η διατήρηση των IPA θα εξαρτηθεί από την ενεργό διαχείριση για να διατηρηθεί η ποικιλότητα φυτών και οι οικολογικές διεργασίες τόσο μέσα όσο και έξω από τα προστατευμένα δίκτυα περιοχών.

Κάθε χώρα στην Ευρώπη έχει ένα σύστημα προστατευόμενων περιοχών και το ποσοστό δημιουργίας τους συνεχίζεται υποστηριζόμενο από τα διεθνή πλαίσια που έχουν συμφωνηθεί, όπως η Σύμβαση Ραμσάρ και η Οδηγία Οικοτόπων και ειδών (βλ. το παράρτημα 1). Ακόμη η γεωγραφική κατανομή και η βιολογική αντιπροσώπευσή τους είναι ακανόνιστες, συχνά με μεγαλύτερα ποσοστά στις ορεινές περιοχές και μακριά από τα οικοσυστήματα πεδινών περιοχών, όπου οι ανθρώπινες πιέσεις είναι ισχυρότερες.

Τα Πάρκα για τη Ζωή (Parks for Life, IUCN, 1994) καθορίζουν μια Πανευρωπαϊκή Στρατηγική για ένα αποτελεσματικό και καλά ρυθμισμένο δίκτυο των προστατευόμενων περιοχών στην Ευρώπη. Η Πανευρωπαϊκή Στρατηγική υπογραμμίζει την ανάγκη για την ενσωμάτωση των προστατευόμενων περιοχών στον περιφερειακό σχεδιασμό και συστήνει να αναπτύσσονται οι πολιτικές για την αειφορική χρήση των πόρων.

Πολλά σπάνια και απειλούμενα φυτά και οικότοποι περιορίζονται σε εξαιρετικά μικρές περιοχές, ιδίως στα ευρέως χρησιμοποιημένα τοπία των πεδινών περιοχών της Ευρώπης. Για να αντιμετωπίσει το πρόβλημα αυτό η περιφερειακή κυβέρνηση της Βαλένθιας (Ισπανία) έχει καινοτομήσει με τη δημιουργία μιας ειδικής κατηγορίας προστατευόμενων περιοχών, οι οποίες ονομάζονται «μικρο-αποθέματα» (micro-reserves). Η προσπάθεια αυτή είναι τόσο επιτυχημένη ώστε να επεκτείνεται σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Βασικές αναφορές

- IUCN Commission on National Parks and Protected Areas (1994) Parks for Life: Action for Protected Areas in Europe, IUCN, Gland, Switzerland and Cambridge, UK.
- De Klemm C. (1990) Wild Plant Conservation and the Law. IUCN Environmental Policy and Law Paper No.24. IUCN, The World Conservation Union.

εκείνων που εμπλέκονται στην επιλογή των περιοχών για το Δίκτυο Natura 2000 και το Δίκτυο Emerald και των ομάδων που προσδιορίζουν τις Σημαντικές Περιοχές για τα Φυτά (Important Plant Areas, IPAs).

E23 Επιταχύνετε την ολοκλήρωση της ενσωμάτωσης των διατάξεων της Οδηγίας των Οικοτόπων στην εθνική νομοθεσία, όπου αυτό δεν έχει γίνει.

E24 Στην κατάλληλη χρονική στιγμή επανεξετάστε τα είδη φυτών του Παραρτήματος II και τους τύπους οικοτόπων του Παραρτήματος I της Οδηγίας των Οικοτόπων, ειδικότερα μάλιστα σε ό,τι αφορά την προσθήκη των κρυπτόγαμων.

E25 Εξετάστε πώς η Σύμβαση Ραμσάρ θα μπορούσε να βελτιώσει την προστασία των υγροτόπων και των υδρόβιων φυτών και να πιέσει τις εθνικές κυβερνήσεις για να χρησιμοποιήσουν αυτή την ευκαιρία προς όφελος της ποικιλότητας φυτών.

E26 Πραγματοποιήστε δράσεις προστασίας σε Σημαντικές Περιοχές για τα Φυτά (IPA) που δεν είναι ήδη στα προστατευμένα δίκτυα περιοχών.

E27 Εξετάστε τις συστάσεις του Σχεδίου Δράσης στα «Πάρκα για τη Ζωή» στα εθνικά προγράμματα και τις πολιτικές.

E28 Σε κάθε χώρα προωθήστε τη χρήση της πλήρους σειράς των προστατευόμενων περιοχών της IUCN, κατηγορίες I-V.

E29 Δημιουργήστε περισσότερες περιοχές της κατηγορίας II της IUCN «εθνικά πάρκα» και αναβαθμίστε την προστασία των περιοχών στις κατηγορίες II και V της IUCN.

E30 Συνεχίστε να εφαρμόζετε τα «Πάρκα για τη Ζωή» για τις νέες περιοχές Παγκόσμιας Κληρονομιάς της Ευρώπης, πράγμα που εξασφαλίζει ότι σε αυτά συμπεριλαμβάνονται οι σημαντικές περιοχές για τα φυτά.

E31 Συνεχίστε να αναπτύσσετε τους βιολογικούς διαδρόμους σε ολόκληρη την Ευρώπη.

E32 Εξετάστε ένα σύνολο φυσικών περιοχών για την αλπική περιοχή.

E33 Εξετάστε την καθιέρωση των μικρο-αποθεμάτων για τη διατήρηση φυτών που αναπτύσσεται από την περιφερειακή κυβέρνηση της Βαλένθιας (Ισπανία) σε άλλες χώρες και βοηθήστε να προωθηθεί η αντίληψη των μικρο-αποθεμάτων σε ολόκληρη την Ευρώπη.

E34 Ενθαρρύνετε ενεργά τη διαχείριση και τη διατήρηση σε κάθε βοτανικό κήπο τουλάχιστον μιας περιοχής φυσικής ή ημιφυσικής βλάστησης με βοτανική σπουδαιότητα.

E35 Συνεχίστε την έμφαση στη δημιουργία των Φυσικών Αποθεμάτων και την κατάλληλη διαχείρισή τους, για να προστατεύσετε τα σπάνια φυτά και τις φυτοκοινότητες.

Δίκτυα προστατευόμενων περιοχών

Οι προστατευόμενες περιοχές θα πρέπει ιδανικά να συνδεθούν η μία με την άλλη μέσω των μέτρων, όπως η σύνδεση των διαδρόμων και οι «συνδετικοί κρίκοι (stepping stones)» μεταξύ των περιοχών πυρήνων. Η αποκατάσταση των ενδιαιτημάτων μπορεί να είναι απαραίτητη στις βασικές περιοχές για να επιτευχθεί η σύνδεση αυτή. Αυτό θα βοηθήσει να διευκολυνθεί η εξάπλωση των άγριων φυτών ως απάντηση στην αλλαγή του κλίματος.

Στην Ευρώπη η προσέγγιση για τη σύνδεση των περιοχών έχει αντιμετωπιστεί με το Πανευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο (PEEN), ως μέρος της Πανευρωπαϊκής Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα και την Ποικιλότητα Τοπίου (PEBLDS). Οι υπουργοί 54 χωρών, στην ευρύτερη περιοχή της Ευρώπης, έχουν επικυρώσει την πρόταση να εγκαθιδρύσουν το Δίκτυο PEEN έως το 2005. Η λειτουργία του δικτύου Natura 2000 και του δικτύου Emerald (βλ. παράρτημα 1) θα βοηθήσει πολύ στην εγκαθίδρυση του PEEN.

Παγκόσμια Στρατηγική για τη Διατήρηση των Φυτών - στόχοι που υιοθετήθηκαν από τη ΣΒΠ, 6η ΣΣΜ:

- Τουλάχιστον το 10% σε καθεμιά από τις οικολογικές περιοχές της Γης θα πρέπει να προστατεύεται αποτελεσματικά.
- Ασφαλής προστασία του 50% των σημαντικότερων περιοχών για την ποικιλότητα των φυτών παγκοσμίως.

Προτεινόμενη μακροπρόθεσμη Ευρωπαϊκή Δράση:

E20 Στην ΕΕ οι χώρες μέλη θα πρέπει να συνεχίσουν την εφαρμογή και την πλήρη εμμόνη στην Οδηγία των Οικοτόπων, με έμφαση στην προστασία των ειδών χλωρίδας του Παραρτήματος II.

E21 Οι υπό ένταξη χώρες θα πρέπει να συνεχίσουν την εφαρμογή και την πλήρη εμμόνη στη Σύμβαση της Βέρνης, εστιάζοντας στην καθιέρωση του Δικτύου Emerald ως σημαντική συμβολή στο Δίκτυο PEEN.

E22 Ενθαρρύνετε τη συνεργασία μεταξύ

Τα μικροαποθέματα (micro-reserves) προστατεύουν τα σπάνια και απειλούμενα ενδημικά είδη από την καταπάτηση λόγω της τουριστικής ανάπτυξης στις ακτές της Βαλένθια, στην Ισπανία.

Στόχοι της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για τη Διατήρηση των Φυτών

Οργανισμοί Συντονιστές Συμβαλλόμενοι Οργανισμοί

2.12	Συνυπολογισμός στην Οδηγία Οικοτόπων και Ειδών (και στο Δίκτυο Emerald) όλων των κατάλληλων ειδών που απαριθμούνται στη Σύμβαση της Βέρνης με την επίσημη υποστήριξη τουλάχιστον τριών Εθνικών κυβερνήσεων. Έως το 2003 : Δημιουργία καταλόγου των κατάλληλων ειδών. Έως το 2004 : Κράτη που θα είναι σε επαφή, στα οποία απαντούν τα κατάλληλα είδη.	Μέλη της Σύμβασης της Βέρνης	Μέλη του National Planta Europa WWF – EPO /DCPO
2.13	Προώθηση και συνυπολογισμός όλων των σχετικών απειλούμενων αγγείοφυτων (περιλαμβανομένων των δένδρων), των κρυπτόγαμων και των μυκήτων στα σχετικά παραρτήματα της Σύμβασης της Βέρνης. Έως το 2004 : Συμπλήρωση δελτίων δεδομένων όλων των επιλέξιμων κρυπτογάμων φυτών. Έως το 2004 : Συμπλήρωση δελτίων δεδομένων όλων των αγγείοφυτων και των μυκήτων.	Ομάδα Εμπειρογνομόνων για τα Φυτά της Σύμβασης της Βέρνης	
2.14	Προώθηση των IPA για να συμπεριληφθούν στο Δίκτυο PEBLDS και στα Εθνικά Σχέδια Δράσης για τη Βιοποικιλότητα καθώς και προώθηση, υποστήριξη και ενημέρωση για τα IPA στα διεθνή Δίκτυα Προστατευόμενων Περιοχών (π.χ. Emerald, Natura 2000, Πανευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο, Ραμσάρ, κτλ.).	Plantlife International	Συμβούλιο της Ευρώπης Μέλη του National Planta Europa
2.15	Σχεδιασμός και έναρξη προγραμμάτων με σκοπό την αξιολόγηση της αποτελεσματικότητας της τρέχουσας διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών σε επιλεγμένες περιοχές ευρωπαϊκής σπουδαιότητας για τα φυτά, καθώς και διάδοση σχετικών συστάσεων.	IUCN WCPA	
2.16	Αναθεώρηση των υπαρχουσών πρωτοβουλιών για την αύξηση της ποικιλότητας των αυτοφυών φυτών σε αστικές και περιαστικές περιοχές, τουλάχιστον σε 5 χώρες.	MAB-UNESCO Urban group	
2.17	Υποστήριξη του Planta Europa σε συνεργάτες με σκοπό την υπεράσπιση των απειλούμενων περιοχών που είναι σημαντικές για τη διατήρηση των φυτών. Έως το 2004 : Ένας μηχανισμός (στρατηγική εξέτασης κατά περίπτωση). Έως το 2004 : Σχετικές διαδικασίες υποστήριξης για να σωθούν οι απειλούμενες περιοχές και προώθηση τους στο Δίκτυο Planta Europa.	Γραμματεία του Planta Europa	Birdlife, WWF-EPO, Σύμβαση της Βέρνης, Μέλη του National Planta Europa
2.18	Καθιέρωση και λειτουργία στην πράξη προγραμμάτων μικρο-αποθεμάτων, το λιγότερο σε δύο περιφερειακές πιλοτικές περιοχές. Έως το 2004 : Διάδοση των ωφελειών από τα προγράμματα μικρο-αποθεμάτων σε πιλοτικές περιοχές στόχους.	Generalitat Valenciana	Μέλη του National Planta Europa

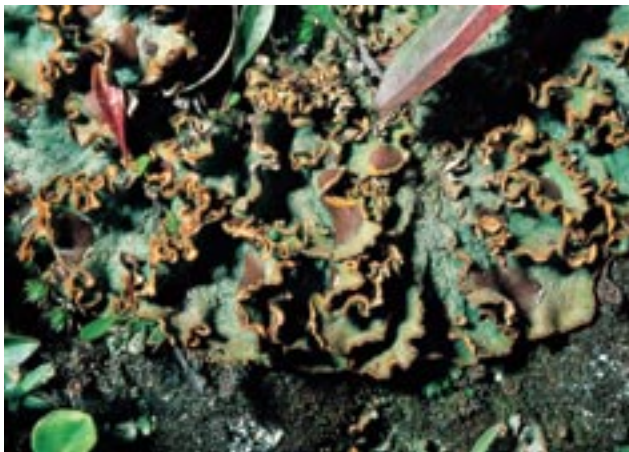
Εξετάζοντας την ρύπανση του περιβάλλοντος, στην οποία περιλαμβάνεται και η ρύπανση των υδάτων

Η αλλαγή κλίματος από ανθρωπογενείς δραστηριότητες συμβαίνει ήδη και οι επιπτώσεις στα φυτά και στον πλανήτη είναι μεγάλες. Η γη είναι ήδη θερμότερη κατά 0,6°C περίπου από ό,τι ήταν πριν από εκατό χρόνια. Οι εκπομπές των αερίων θερμοκηπίου υπερβαίνουν τα επίπεδα που μπορούν να απορροφηθούν από τα φυσικά συστήματα (δάση, τυρφώνες και ωκεανούς).

Επιπλέον αυτά τα συστήματα βρίσκονται ήδη υπό την άμεση απειλή των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων. Για πολλά φυτά «το εύρος της κλιματικής ανοχής τους» θα αλλάξει και οι πολιτικές και οι διαχειριστικές πρακτικές πρέπει να βοηθήσουν να επιτραπεί η φυσική μετανάστευση και η προσαρμογή των φυτών σε αυτές τις αλλαγές.

Όλα τα φυτά χρειάζονται θρεπτικές ουσίες για να αυξηθούν και να αναπτυχθούν, αλλά μια υπερβολική παροχή θρεπτικών ουσιών από τα λιπάσματα, τα λύματα και της εκπομπές αερίων από την κυκλοφορία των οχημάτων, για παράδειγμα, μπορεί να έχει επιπτώσεις τόσο στην επιβίωση των φυτών όσο και στο ευρύτερο περιβάλλον. Η υπερβολική παροχή θρεπτικών ουσιών σε υδάτινα οικοσυστήματα επιταχύνει τον ευτροφισμό. Αυτό, είναι ένα σοβαρό περιβαλλοντικό πρόβλημα σε ολόκληρη την Ευρώπη. Ορισμένες ομάδες φυτών, όπως τα υδρόβια φυτά και οι λειχήνες, είναι ιδιαίτερα ευάλωτα. Η Οδηγία Πλαίσιο των Υδάτων της Ε.Ε. είναι ενδεχομένως ένα ισχυρό εργαλείο για να εγγυηθεί τη διατήρηση της υψηλής οικολογικής ποιότητας των υδάτων στις λεκάνες απορροής τους, στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και στις υπό ένταξη χώρες.

Οι λειχήνες αποτελούν δείκτες της ποιότητας του αέρα και είναι συχνά οι πρώτοι οργανισμοί που εξαφανίζονται, όταν η ποιότητα του αέρα υποβαθμίζεται.

BOB GIBBONS/NATURAL IMAGE

Βασικές αναφορές

- European Commission (2002) Water Framework Directive.
- European Commission (2002) Water Framework Directive. Water is Life. <<http://europa.eu.int/comm/environment/water/water-framework>>
- Harrison, P.A., et al. (eds.) (2001) Climate change and nature conservation in Britain and Ireland - Modelling natural resources responses to climate change (the MONARCH project). UKCIP Technical Report, Oxford. (and references therein)
- IPCC (2001) Climate change 2001: The Scientific Basis. Summary for Policy Makers. Shanghai draft (21/01/01), Intergovernmental Panel for Climate Change, Cambridge University Press, Cambridge.
- Duckworth, J., et al (in press) Junk Food for Plants: How Nutrient Pollution is Threatening Britain's Wild Flora. PLANTLIFE, London, UK

Οι υγρότοποι παρέχουν φυσικούς μηχανισμούς για την βελτίωση της ποιότητας των υδάτων.

Στόχοι της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για τη Διατήρηση των Φυτών

Οργανισμοί Συντονιστές Συμβαλλόμενοι Οργανισμοί

2.19	Διεξαγωγή εκστρατείας ενημέρωσης για τις εθνικές στρατηγικές ύδατος σε κάθε ευρωπαϊκή χώρα που να δίνει προτεραιότητα στη σημασία της υψηλής ποιότητας νερού για το περιβάλλον.
2.20	Διεξαγωγή εκστρατείας ενημέρωσης για την επιτυχή ενσωμάτωση της Οδηγίας Πλαισίου των Υδάτων στην εθνική νομοθεσία, με τους οικολογικά σημαντικούς μακροπρόθεσμους στόχους που αυτή θέτει για την ποιότητα νερού.

Μέλη του National
Planta Europa

Μέλη του National
Planta Europa

Καταπολεμώντας την οικολογική απειλή που προκαλείται από τα ξενικά είδη

Η εξάπλωση της εισβολής ξενικών ειδών αναγνωρίζεται ως μέγιστη απειλή για την ποικιλότητα των φυτών, των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων και ως εκ τούτου για την παραγωγή τροφίμων και την υγεία.

Στο βόρειο ατλαντικό άκρο της Ευρώπης οι θάμνοι του *Rhododendron ponticum* απειλούν τα αυτοφυή δρυοδάση. Στη βόρεια και βορειο-ανατολική Ευρώπη η *Crassula helmsii* και άλλα ξενικά υδρόβια είδη απειλούν τη χλωρίδα των oligάρχων οικοσυστημάτων γλυκού νερού και μεγάλες περιοχές των ακτών της Μεσογείου καταλαμβάνονται από το είδος *Carprobrutus edulis*.

Η IUCN έχει διατυπώσει μια πρωταρχική κατευθυντήρια αρχή: η πρόληψη της εισβολής των ξενικών ειδών «είναι η φτηνότερη, η επιλογή που προτιμάται περισσότερο και στην οποία θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη προτεραιότητα».

Μέσω της Σύμβασης της Βέρνης το Συμβούλιο της Ευρώπης αναπτύσσει μια Ευρωπαϊκή Στρατηγική για τα ξενικά είδη, στα πλαίσια της ΣΒΠ. Το Παγκόσμιο Πρόγραμμα Ξενικών Ειδών της ΣΒΠ προτείνει ότι απαιτούνται τα εξής μέτρα για να προβλέψουν, να αποτρέψουν και να καταπολεμήσουν τα είδη που προκαλούν πρόβλημα:

- Βελτίωση της κατανόησης και συνειδητοποίηση από όλους τους τομείς της κοινωνίας
- Ανάπτυξη επαρκών αξιολογήσεων του κινδύνου των ειδών και των μονοπατιών μετανάστευσής τους
- Καθορισμός σταθερών κωδίκων δεοντολογίας
- Παροχή κατάλληλων νομικών και θεσμικών

μηχανισμών

Παγκόσμια Στρατηγική για τη Διατήρηση των Φυτών - στόχοι που υιοθετήθηκαν στην 6η ΣΣΜ:

- Διαχειριστικά Σχέδια σε ισχύ για τουλάχιστον 100 σημαντικά ξενικά είδη που απειλούν τα φυτά, τις φυτοκοινότητες και τους σχετικούς οικοτόπους και τα οικοσυστήματα.

Προτεινόμενη μακροπρόθεσμη Ευρωπαϊκή Δράση:

E36 Αναπτύξτε μια συνολική θεσμική πολιτική και ένα νομοθετικό πλαίσιο για τα ξενικά είδη.

Βασικές αναφορές

• McNeely, J.A. et al. (eds.) (2001). A Global Strategy on Invasive Alien Species. IUCN Gland, Switzerland, and Cambridge UK in collaboration with the Global Invasive Species Programme.

Η *Grassula helmsii*, ένα είδος εισβολέας από το νότιο ημισφαίριο το οποίο «πνίγει» την αυτόχθονη χλωρίδα των εσωτερικών υδάτων της Ευρώπης.

Στόχοι της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για τη Διατήρηση των Φυτών

- 2.21 Έγκυρες πληροφορίες για τα ξενικά είδη της Ευρώπης τίθενται στη διάθεση των σχετικών φορέων.
Έως το **2004**: Σύνταξη εθνικών καταλόγων ξενικών ειδών σε τουλάχιστον το 90% των χωρών που είναι μέλη του Planta Europa και δημοσίευσή τους, ανάλογα με την περίπτωση.
Έως το **2004**: Όλες οι σχετικές πληροφορίες που περιλαμβάνονται στη βάση δεδομένων στο διαδίκτυο του Παγκόσμιου Προγράμματος Ξενικών Ειδών (Global Invasive Species Programme).
Έως το **2006**: Δημοσίευση καταλόγου ξενικών ειδών στην Ευρώπη, της κατανομής τους και των αρνητικών οικολογικών και οικονομικών επιδράσεων τους.
Έως το **2006**: Δημοσίευση ενημερωτικών δελτίων για τη βιολογία και πληροφορίες για τα μέτρα καταπολέμησης των 100 πλέον επικίνδυνων ξενικών ειδών.

2. 22 Εγκαθίδρυση θεσμικού, πολιτικού και νομοθετικού πλαισίου για την καταπολέμηση των ξενικών ειδών στο 25% των ευρωπαϊκών χωρών.

Οργανισμοί Συντονιστές

Συμβαλλόμενοι Οργανισμοί

IUCN
Ομάδα Ειδικών
για τα Ξενικά Είδη

GISP
EU DGXII project
Institute of Botany
Prüdhonice

IUCN
Ομάδα Ειδικών
για τα Ξενικά Είδη

Συμβούλιο
της Ευρώπης

3. ΑΕΙΦΟΡΙΚΗ ΧΡΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΤΩΝ

Η αειφορική χρήση της βιοποικιλότητας είναι ένας από τους τρεις σημαντικούς στόχους της ΣΒΠ, αλλά στην Ευρώπη έχει τύχει τη λιγότερη προσοχή σε σύγκριση με πολλές άλλες περιοχές, όπου οι άνθρωποι εξαρτώνται περισσότερο από τα άγρια είδη για τη διαβίωσή τους.

Εντούτοις στην Ευρώπη συλλέγονται αυτοφυή φυτά με εμπορική αξία, παραδείγματος χάρη μύκητες για τροφή, βολβοί για εμπορία και φυτά για ιατρική χρήση. Κατά τη διάρκεια του 2000 φαρμακευτικά και αρωματικά σκευάσματα από είδη και υποείδη φυτών κυκλοφορούν στο εμπόριο, από τα οποία τα δύο τρίτα είναι ιθαγενή της Ευρώπης. Υπολογίζεται ότι το 90% συλλέγονται ακόμη από τη φύση. Εκτός εάν τα φυτά είναι πολύ σπάνια στη φύση, η καλλιέργεια τους κοστίζει πιο πολύ από ό,τι η συλλογή τους από τη φύση. Στην Ε.Ε. φαρμακευτικά και αρωματικά είδη και ποικιλίες φυτών καλλιεργούνται σε μια κατ' εκτίμηση συνολική έκταση 70.000 εκταρίων, τα οποία περιλαμβάνουν 130-140 είδη.

Σύμφωνα με τον διεθνή οργανισμό TRAFFIC (Trade Records Analysis of Flora and Fauna in Commerce 1996, 1998) η δυτική Ευρώπη υποβάλλεται σε μια βοτανική αναγέννηση με τη χρήση των φαρμακευτικών φυτών να διπλασιάζεται σε μια δεκαετία. Η συλλογή αυτοφυών ειδών παραμένει ιδιαίτερα σημαντική στην Αλβανία, τη Βουλγαρία, την Τουρκία, την Ουγγαρία και την Ισπανία. Οι συλλέκτες είναι κυρίως αγρότες, συχνά γυναίκες και παιδιά, για τους οποίους αυτή η δραστηριότητα παρέχει ένα συμπληρωματικό εισόδημα.

Περισσότερες πληροφορίες απαιτούνται για να διαπιστωθεί ότι αυτή η χρήση των φαρμακευτικών και άλλων χρήσιμων άγριων ποικιλιών είναι βιώσιμη. Δεδομένου ότι υπάρχουν σαφή σημάδια της υπερβολικής συλλογής σε μερικά μέρη της Ευρώπης, είναι σημαντικό να βρεθούν βελτιωμένοι τρόποι διαχείρισης αυτών των πόρων. Οι κάτοικοι που χρησιμοποιούν τα αυτοφυή φυτά έχουν συχνά μια πλούσια και μοναδική γνώση των πόρων που οι ίδιοι είναι πολύ σημαντικό να διατηρήσουν.

Ένας άλλος τρωτός πόρος είναι η τύρφη. Η τύρφη χρησιμοποιείται όλο και περισσότερο τα τελευταία 30 έτη στην καλλιέργεια κυρίως καλλωπιστικών αλλά και λαχανοκομικών φυτών με αποτέλεσμα να καταστρέφονται οι τυρφώνες που αποτελούν πολύτιμα υγροτοπικά οικοσυστήματα. Απαιτούνται πανευρωπαϊκές προσπάθειες για να μειώσουν την εξάρτησή μας από την τύρφη, για να σώσουν τα λεπτότερα στρώματα των τυρφώνων και για να επενδύσουν σε εναλλακτικές λύσεις αντικατάστασης της τύρφης στην καλλιέργεια φυτών.

Παγκόσμια Στρατηγική για τη Διατήρηση των Φυτών - στόχοι που υιοθετήθηκαν από τη ΣΒΠ, 6η ΣΣΜ:

- Κανένα είδος αυτοφυούς χλωρίδας να μην απειλείται με εξαφάνιση εξαιτίας του διεθνούς εμπορίου.
- Το 30% των προϊόντων που βασίζονται σε φυτά να παράγονται από πηγές που υφίστανται αειφορική διαχείριση.
- Η μείωση των φυτικών πόρων και της σχετικής τοπικής και γηγενούς γνώσης να σταματήσει και να αυξηθούν οι καινοτομίες και οι πρακτικές που υποστηρίζουν τη διαβίωση, την ασφάλεια τροφίμων τοπικά και την υγιεινολογική περιθαλψη.

Προτεινόμενη μακροπρόθεσμη Ευρωπαϊκή Δράση:

E37 Αναπτύξτε εθνικά προγράμματα για την παρακολούθηση και, όπου είναι απαραίτητο, τη ρύθμιση της συλλογής και του εμπορίου των αυτοφυών φυτών και μυκήτων που συλλέγονται, με στόχο την επίτευξη της αειφορίας.

BOB GIBBONS/NATURAL IMAGE

Η *Arnica montana*, ένα φαρμακευτικό φυτό της Ευρώπης, το οποίο χρησιμοποιείται για την ανακούφιση των τραυμάτων. Το είδος είναι απειλούμενο σε παγκόσμιο επίπεδο.

BOB GIBBONS/WOODFALL WILD IMAGES

Βασικές αναφορές

- Jenkins, M. and Oldfield, S. (1992) Wild Plants in Trade. TRAFFIC International, Cambridge, UK.
- Lange, D. (1998) Europe's Medicinal and Aromatic plants: their use, trade and conservation. A TRAFFIC Network report. TRAFFIC Europe, WWF.

Η συγκομιδή του φελλού του *Quercus suber* γίνεται παραδοσιακά, όπως εδώ, στην Ανδαλουσία της Ισπανίας. Αυτή η σημαντική πηγή εσόδων για τις τοπικές κοινωνίες τελευταία απειλείται από την αυξημένη χρήση πλαστικών.

Στόχοι της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για τη Διατήρηση των Φυτών

Οργανισμοί Συντονιστές Συμβαλλόμενοι Οργανισμοί

- 3.1 Προσδιορισμός και προώθηση στους σχετικούς φορείς της χάραξης μιας πολιτικής της καλύτερης πρακτικής για τη διατήρηση και την αειφορική χρήση των φαρμακευτικών φυτών (και άλλων κοινωνικά σημαντικών φυτών).
Έως το **2004**: Συμπλήρωση της αξιολόγησης των ενδεικτικών περιπτώσεων μελέτης και άλλες σχετικές πληροφορίες.
Σύνθεση της βιβλιογραφίας για τις καλύτερες πρακτικές για τη διατήρηση και την αειφορική χρήση των φυτών στην Ευρώπη, συμπλήρωση και προώθησή της στους φορείς χάραξης της σχετικής πολιτικής.

WWF
TRAFFIC

FFI
Μέλη του National
Planta Europa

4. ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΤΩΝ

Είναι περίεργο το γεγονός ότι παρά τη θεμελιώδη σημασία των φυτών η ανάγκη για τη διατήρησή τους έχει αναγνωρισθεί τόσο λίγο. Ένα πρόγραμμα που θα θέτει στόχο την ευαισθητοποίηση και την εκπαίδευση είναι απαραίτητο, για να δώσει έμφαση στη σημασία των αυτοφυών φυτών και, στη συνέχεια, για να προσπαθήσει να αλλάξει τις ανθρώπινες συνήθειες και συμπεριφορές.

Ενώ όλες οι σημαντικές διεθνείς συνθήκες, καθώς επίσης και οι εθνικές και περιφερειακές στρατηγικές διατήρησης, τονίζουν σήμερα –σωστά– τη γενικότερη σημασία της περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, προκειμένου να ενθαρρυνθεί και να προωθηθεί η περιβαλλοντικά κατάλληλη συμπεριφορά, πρέπει να δοθεί περισσότερη προσοχή στη σημασία των αυτοφυών φυτών και των δράσεων που έχουν επιπτώσεις σε αυτά.

Η ευαισθητοποίηση θέτει τα ζητήματα σχετικά με την ποικιλότητα των φυτών στο ενδιαφέρον των βασικών ομάδων που έχουν τη δύναμη να επηρεάσουν τις εκβάσεις. Η εκπαίδευση είναι ένα σύνολο διαδικασιών που μπορεί να ενημερώσει, να παρακινήσει και να εξουσιοδοτήσει τους ανθρώπους να υποστηρίξουν τη διατήρηση φυτών όχι μόνο με την αλλαγή του τρόπου ζωής αλλά και μέσω της προώθησης της αλλαγής στον τρόπο λειτουργίας των ιδρυμάτων, των επιχειρήσεων και των κυβερνήσεων.

Η ευαισθητοποίηση από μόνη της δεν είναι αρκετή. Θα οδηγήσει στη διατήρηση, μόνο εάν το ενδιαφέρον είναι μεταφρασμένο σε δράση. Τα εκπαιδευτικά προγράμματα είναι επομένως απαραίτητα για να επηρεάσουν τα επίσημα προγράμματα σπουδών των σχολείων, καθώς και την εργασία των εθνικών πάρκων, των μουσείων και των βοτανικών κήπων. Μέσα στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα ως προς τη διατήρηση των φυτών οι βοτανικοί κήποι είναι εξαιρετικά κατάλληλοι για να προωθήσουν την εκπαίδευση και την ευαισθητοποίηση.

Ιδανικά πρέπει να αναπτυχθεί μια στρατηγική επικοινωνίας, εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης του κοινού για πολλούς από τους στόχους της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Διατήρησης των Φυτών, δεδομένου ότι η

αύξηση συνειδητοποίησης είναι ένα τεράστιο ζήτημα. Εντούτοις είναι σαφές ότι θα απαιτηθεί περισσότερη χρηματοδότηση για να αυξηθεί η ικανότητα των ιδρυμάτων να εφαρμόσουν αυτή τη σημαντική εργασία.

Το έργο του Plantlife «County flowers» στοχεύει στην ευαισθητοποίηση των πολιτών της Μεγάλης Βρετανίας (UK) για τη διατήρηση των αυτοφυών φυτών, ζητώντας τους να ψηφίσουν για το αγριολούλουδο «έμβλημα» που αντιπροσωπεύει την περιοχή τους, στη διεύθυνση: www.plantlife.org.uk.

Παγκόσμια Στρατηγική για τη Διατήρηση των Φυτών – στόχοι που υιοθετήθηκαν από τη ΣΒΠ, 6η ΣΣΜ:

- Η σημασία της ποικιλότητας των φυτών και η ανάγκη για τη διατήρησή της ενσωματώνεται στα προγράμματα επικοινωνίας, εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης κοινού.

Προτεινόμενη μακροπρόθεσμη Ευρωπαϊκή Δράση:

E38 Υποστηρίξτε τα προγράμματα εκπαίδευσης και ευαισθητοποίησης στα βοτανικά ιδρύματα για τα θέματα διατήρησης φυτών (π.χ. τα προγράμματα των βοτανικών κήπων και των μουσείων φυσικής ιστορίας).

E39 Παρέχετε συμβουλές και ενθαρρύνετε την άμεση σύνδεση με τους διαχειριστές των εδαφικών πόρων για να βοηθήσετε να μειωθούν οι απειλές στα αυτοφυή είδη (π.χ. με την ελαχιστοποίηση της χρήσης των ζιζανιοκτόνων).

E40 Υποστηρίξτε τις πρωτοβουλίες για να ενθαρρυνθεί το κοινό να εκτιμήσει την ποικιλότητα των αυτοφυών φυτών και να κατανοήσει το περιβαλλοντικό κόστος της αστικοποίησης της υπαίθρου.

E41 Δώστε έμφαση στη σημασία των τοπικών σχεδίων γενετικής ποικιλότητας για τη διατήρηση των φυτών και των ενδιατημάτων και την αποκατάσταση του τοπίου.

Βασικές αναφορές

- Cheney, J. et al. (eds.) (2000) Action Plan for Botanic Gardens in the European Union. National Botanic Garden of Belgium for BCGI. Universa, Wetteren.

Νεαροί φίλοι του περιβάλλοντος στην Ισπανία βοηθούν την επανεισαγωγή αυτόχθονων ειδών.

Στόχοι της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για τη Διατήρηση των Φυτών

- 4.1 Κοινή δημόσια προώθηση για να διατυπωθεί με ευκρίνεια η διατήρηση των αυτοφυών φυτών που εφαρμόζεται από τα μέλη του Planta Europa.
Έως το **2004**: Σχεδιασμός σχεδίου προώθησης.
Έως το **2004**: Προετοιμασία για παροχή πληροφοριών για 10 θέματα προτεραιότητας.
Έως το **2004**: Δημοσίευση των ενημερωτικών δελτίων του Συμβουλίου της Ευρώπης για τη βιολογία διατήρησης 50 απειλούμενων ειδών και υποειδών τα οποία ελαττώνονται ταχύτατα (βλ. το στόχο 2.2).
- 4.2 Έκθεση σχετικά με την παρούσα κατάσταση των θεμάτων διατήρησης φυτών στο εθνικό πρόγραμμα σπουδών (ανώτερης και υποχρεωτικής εκπαίδευσης) όλων των ευρωπαϊκών χωρών μαζί με προτάσεις για την ανάπτυξη.
- 4.3 Υποστήριξη του δικτύου διατήρησης φυτών σε θέματα επικοινωνίας με τις ομάδες-στόχους. Η υποστήριξη να περιλαμβάνει και περιγραφή προγραμμάτων κατάρτισης.

Οργανισμοί Συντονιστές

Συμβαλλόμενοι Οργανισμοί

Συμβούλιο
της Ευρώπης

Μέλη του National
Planta Europa

Botanical Gardens
European Consortium
(BGCI & IABG)

IUCN Ομάδα
Εκπαίδευσης του
Συμβουλίου της
Ευρώπης

IUCN CEC

5. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΤΩΝ ΦΥΤΩΝ

Τα μέτρα διατήρησης φυτών για να αποδώσουν εξαρτώνται από την διαθέσιμη υποδομή. Αυτή η δυνατότητα είναι και περιορισμένη και ανισομερής στον κόσμο της Βοτανικής.

Η διατήρηση φυτών απαιτεί ανθρώπους με ευρύ φάσμα δεξιοτήτων και γνώσεων στην ταξινόμηση, στη βοτανική πεδίου, στην εθνοβοτανική, στην οικολογία, στη διοργάνωση εκστρατειών ενημέρωσης κ.ά. Αν και ένας μεγάλος αριθμός ανθρώπων υποστηρίζει έμμεσα και βοηθά στη διατήρηση φυτών, υπάρχουν κάποιοι, σχετικά λίγοι, που οι εργασίες τους καθορίζονται άμεσα από τα αποτελέσματα αυτών των δραστηριοτήτων. Ευτυχώς η Ευρώπη έχει μια μεγάλη παράδοση ερασιτεχνών φυσιολόγων, οι οποίοι είναι συχνά μέλη των Βοτανικών Εταιρειών και μπορούν να υποστηρίξουν και να συμπληρώσουν την εργασία των επαγγελματιών. Για παράδειγμα 250 «φύλακες της χλωρίδας» βοηθούν τη Σουηδία για να προστατεύσει 150 είδη σε 1300 περιοχές. Αυτός ο ανθρώπινος πόρος πρέπει να παγιωθεί και να αναπτυχθεί, ενώ απαιτείται και μια ευρωπαϊκή επισκόπηση της διαθέσιμης πείρας και δυνατότητας.

Σήμερα λίγα πανεπιστήμια έχουν παραδοσιακά Τμήματα Βοτανικής, όπου διδάσκονται ταξινομικές δεξιότητες –έτσι η έλλειψη ταξινομικής πείρας ανακύπτει ως σοβαρό πρόβλημα. Οι πρώην κομμουνιστικές χώρες είχαν μεγάλες βοτανικές υποδομές και υποστήριξαν τη Συστηματική Βοτανική, σήμερα όμως, τα Τμήματα αυτά αποδυναμώνονται βαθμιαία από την έλλειψη πόρων.

Παρατηρείται γήρανση του ανθρώπινου δυναμικού στην ταξινόμηση, η υποδομή είναι φτωχή και η κατάρτιση παραμελείται. Αποτελεί ειρωνεία το γεγονός ότι η απαιτούμενη πείρα για να προσδιορίσει και να ταξινομήσει κανείς τα φυτά και τα ζώα εξαφανίζεται ακριβώς στο ίδιο χρονικό διάστημα κατά το οποίο αναγνωρίζεται όλο και περισσότερο η ζωτική σημασία της διατήρησης της βιοποικιλότητας, η οποία δεν μπορεί να επιτευχθεί χωρίς εκείνη την πείρα. Αυτά τα προβλήματα έχουν συνοψιστεί ως «το ταξινομικό εμπόδιο», το οποίο εξετάζεται από τη ΣΒΠ μέσω της Παγκόσμιας Πρωτοβουλίας για την Ταξινόμηση.

Το Plantlife είναι ένα κοινωφελές ίδρυμα για τη Διατήρηση των Αυτοφυών Φυτών στη Βρετανία. Είναι ένας από τους λίγους θεσμούς που δημιουργήθηκαν συγκεκριμένα για τη διατήρηση φυτών. Η αποτελεσματική εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Διατήρησης Φυτών θα εξαρτηθεί εν πολλοίς από παρόμοια ιδρύματα που θα έχουν κατάλληλες υποδομές.

Η χρηματοδότηση είναι ένας περιορισμός για τη διατήρηση των φυτών εξαιτίας της μικρής ευαισθητοποίησης και τα χρήματα είναι ιδιαίτερα περιορισμένα για μια διεθνή συνεργασία. Για την εφαρμογή μιας συντονισμένης και αποτελεσματικής Στρατηγικής Διατήρησης των Φυτών στην Ευρώπη, όπου τα κράτη συμφωνούν όλο και περισσότερο να ενεργήσουν μέσω των πολύπλευρων πλαισίων, απαιτούνται συγκεκριμένοι πρόσθετοι πόροι, ενώ και οι ήδη υπάρχοντες πρέπει να κατανοηθούν καλύτερα.

Παγκόσμια Στρατηγική για τη Διατήρηση των Φυτών – στόχοι που υιοθετήθηκαν από τη ΣΒΠ, 6η ΣΣΜ:

- Ο αριθμός των εκπαιδευμένων ανθρώπων που εργάζονται με την κατάλληλη υποδομή στη διατήρηση φυτών και σε σχετικές δραστηριότητες αυξάνονται σύμφωνα με τις εθνικές ανάγκες, για να επιτύχουν τους στόχους αυτής της στρατηγικής.
- Τα δίκτυα για τις δραστηριότητες διατήρησης των φυτών καθιερώνονται ή ενισχύονται σε εθνικό, περιφερειακό και διεθνές επίπεδο.

Προτεινόμενη μακροπρόθεσμη Ευρωπαϊκή Δράση:

E42 Αξιολογήστε, από χώρα σε χώρα, τη δυνατότητα για τη διατήρηση των φυτών και περιλάβετε λεπτομέρειες: ταξινόμοι, βοτανικοί πεδίου, οικολόγοι, εθνοβοτανικοί, επαγγελματίες διατήρησης, βιολόγοι σπερμάτων, φυτοκόμοι, γενετιστές φυτών, σύμβουλοι και διαφημιστές διατήρησης και νομικοί περιβάλλοντος.

E43 Αναθεωρήστε τη βοτανική πείρα των επίσημων αντιπροσωπειών διατήρησης (κυβέρνηση και μη κυβερνητικοί οργανισμοί) που συμβάλλουν στη διατήρηση φυτών σε κάθε χώρα.

Βασικές αναφορές

- American Museum of Natural History (1999). The Global Taxonomy Initiative: Using Systematic Inventories to Meet Country and Regional Needs. New York: Center for Biodiversity and Conservation, American Museum of Natural History (findings of the DIVERSITAS/Systematics Agenda 2000 International Workshop September 17-18, 1998).
- CBD website (<http://www.biodiv.org>) The Global Taxonomy Initiative.

E44 Χρησιμοποιήστε την αξιολόγηση για να προωθήσετε τη συνεργασία και την πείρα που αποκτήθηκε μεταξύ των χωρών και τη χρηματοδότηση των αιτήσεων.

E45 Ανανεώστε τις προσπάθειες για να εξασφαλιστεί η χρηματοδότηση και η θεσμική υποστήριξη για να διατηρηθεί ένας πυρήνας συστηματικών και ταξινομικών ιδρυμάτων σε κάθε χώρα.

E46 Αναπτύξτε τον ρόλο διατήρησης φυτών για κάθε βοτανικό κήπο, σε συνεργασία και με την υποστήριξη των σχετικών γραφείων διατήρησης φύσης και μη κρατικών οργανώσεων (NGO).

E47 Εφαρμόστε το Σχέδιο Δράσης για τους βοτανικούς κήπους στην Ευρωπαϊκή Ένωση, όπως αυτό προετοιμάζεται από το BGCI/ IABG - Ευρωπαϊκή Κοινοπραξία Βοτανικών Κήπων. (Υποστηρίξτε την εργασία των Ευρωπαϊκών Βοτανικών Κήπων στην επέκταση αυτής της προσέγγισης σε άλλες χώρες της Ευρώπης).

E48 Εξετάστε σε κάθε χώρα στην οποία δεν υπάρχει μη κρατική οργάνωση (NGO) για τη διατήρηση των φυτών εάν η καθιέρωσή της θα ήταν κατάλληλη, είτε ως οικονομικός αποδοτικός μηχανισμός παράδοσης για χρηματοδοτούμενες από το κράτος εργασίες διατήρησης είτε και ως μηχανισμός για εκστρατείες διαφήμισης.

E49 Παράσχετε χρηματοδότηση και πείρα τους οργανισμούς διατήρησης στην Ευρώπη (κυβερνητικούς και μη κυβερνητικούς) για να αναμειχθούν ενεργά στο Δίκτυο Planta Europa.

E50 Παράσχετε περισσότερους πόρους για τη διατήρηση των φυτών, τόσο εθνικούς όσο και διεθνείς, συμπεριλαμβανομένων των πόρων από:

- την ανάπτυξη καινοτόμων προσεγγίσεων στη χρηματοδότηση
- τις αυξανόμενες επιχορηγήσεις από τις κυβερνήσεις και τους διεθνείς οργανισμούς για τη βοτανική και για τη διατήρηση φυτών
- την ενθάρρυνση της περαιτέρω διεύρυνσης του κανονισμού LIFE προς όφελος της διατήρησης φυτών
- την ενθάρρυνση της ΕΕ για να παράσχει μεγαλύτερη ενίσχυση για τη δημιουργία υποδομής στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης (π.χ. χρήση των μηχανισμών PHARE και TACIS).

Η παραδοσιακή εκπαίδευση και έρευνα στο πεδίο είναι ουσιαστική για τη δημιουργία υποδομής για τη διατήρηση των φυτών.

Στόχοι της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για τη Διατήρηση των Φυτών

Οργανισμοί Συντονιστές

Συμβαλλόμενοι Οργανισμοί

5.1	Αύξηση του αριθμού του εξειδικευμένου προσωπικού ταξινόμησης που υποστηρίζουν τη διατήρηση φυτών κατά 25% σε κάθε ευρωπαϊκή χώρα. Έως το 2004 : Αξιολόγηση και εκπόνηση έκθεσης για τους ανθρώπους με ταξινομική πείρα στην Ευρώπη. Έως το 2005 : Ανάγκες προώθησης στις εθνικές κυβερνήσεις και τα σχετικά ιδρύματα.		Μέλη του National Planta Europa
5.2	Ανάπτυξη ενεργού συνεργασίας με εξειδικευμένα δίκτυα στη διαχείριση περιοχών με σκοπό την προώθηση της κατάρτισης των ατόμων που έχουν ιδιοκτησίες μέσα στις σημαντικές περιοχές για τα φυτά.		IUCN WCPA Γραμματεία του Planta Europa
5.3	Όλοι οι στόχοι της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Διατήρησης Φυτών υποστηρίζονται από την κατάλληλη έρευνα. Έως το 2003 : Καθορισμός των ερευνητικών αναγκών για κάθε στόχο. Έως το 2003 : Παρουσίαση της Στρατηγικής στους ερευνητικούς φορείς, κτλ. Έως το 2004 : Αναζήτηση ή εντοπισμός ερευνητών συνεργατών. Έως το 2004 : Σύνταξη υπομνημάτων συμφωνίας ανάλογα με τις ανάγκες.	Όλοι οι οργανισμοί Συντονιστές	Μέλη του National Planta Europa
5.4	Αύξηση κατά 25% περίπου του αριθμού των εθελοντών (ερασιτέχνες φυσιολάτρες) για την καταγραφή όλων των ομάδων φυτών, οι οποίοι θα συμβάλουν με στοιχεία στην υποστήριξη της διατήρησης φυτών. Έως το 2004 : Αξιολογήστε την τρέχουσα συμβολή των εθελοντών στην καταγραφή των φυτών. Έως το 2004 : Προωθήστε τη συμμετοχή τους στα προσαρμοσμένα εθνικά προγράμματα διατήρησης φυτών.	Μέλη του National Planta Europa	
5.5	Ενίσχυση της ανταλλαγής πείρας, της επικοινωνίας και ενημέρωσης μεταξύ των επιστημόνων και των περιβαλλοντολόγων που μάχονται για τη διατήρηση των φυτών. Έως το 2004 : Δημιουργία και διατήρηση καταλόγου ειδικών στα φυτά της Ευρώπης. Έως το 2004 : Δημιουργία και ενημέρωση βάσης δεδομένων των προγραμμάτων και των μελετών για τη διατήρηση φυτών. Έως το 2004 : Εγκαθίδρυση συστήματος ανταλλαγής στοιχείων και πληροφοριών για την διατήρηση φυτών της Ευρώπης και το Δίκτυο Planta Europa.	Γραμματεία του Planta Europa	Μέλη του National Planta Europa
5.6	Ενίσχυση των δυνατοτήτων του Planta Europa για να επιτύχει αποτελεσματικά τη διατήρηση φυτών. Έως το 2002 : Εγκαθίδρυση δικτύου εστιακών σημείων στο 75% των Ευρωπαϊκών χωρών. Έως το 2004 : Εγκαθίδρυση δικτύου εστιακών σημείων σε κάθε χώρα. Έως το 2004 : Ολοκλήρωση της αξιολόγησης των δυνατοτήτων σε κάθε χώρα και προσδιορισμός των κενών. Έως το 2007 : Διευκόλυνση σε προγράμματα συνεργασίας που θα λάβουν χρηματοδότηση μεγαλύτερη από 1 εκατομμύριο ευρώ.	Γραμματεία του Planta Europa	Μέλη του National Planta Europa
5.7	Διάδοση σε τακτικά διαστήματα, αρχίζοντας από το 2002, βασικών μηνυμάτων διατήρησης στα μέλη του Planta Europa.	Γραμματεία του Planta Europa	Μέλη του National Planta Europa
5.8	Ευρωπαϊκή Στρατηγική Διατήρησης Φυτών που περιλαμβάνεται στην Παγκόσμια Στρατηγική Διατήρησης Φυτών της ΣΒΠ. Έως το 2002 : Επιτυχής προσέγγιση στη ΣΒΠ 6η ΣΣΜ. Έως το 2004 : Πραγματοποίηση κοινής προσέγγισης προς την ανάπτυξη και την εφαρμογή της Παγκόσμιας Στρατηγικής Διατήρησης Φυτών, όπως αυτή συμφωνήθηκε με βασικά διεθνή δίκτυα (π.χ. Γραφείο Ραμσάρ, IUCN, Euro-MAB UNESCO, Συμβούλιο της Ευρώπης, FAO, IPGRI).	Γραμματεία του Planta Europa	Μέλη του National Planta Europa

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1. ΤΟ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΩΝ ΦΥΤΩΝ ΚΑΙ Η ΣΧΕΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

Διεθνές Επίπεδο

- Η Σύμβαση για τη Βιολογική Ποικιλότητα (ΣΒΠ) η οποία υιοθετήθηκε τον Μάιο του 1992 UNCED, 1992. Η Βιοποικιλότητα περιλαμβάνει την ενδοειδική, τη διαειδική ποικιλότητα και την ποικιλότητα των οικοσυστημάτων. Οι στόχοι της ΣΒΠ είναι η διατήρηση της βιολογικής ποικιλότητας, η αειφορική χρήση των συστατικών της και η δίκαιη κατανομή των ωφελειών που προκύπτουν από τη χρήση των γενετικών πόρων. <http://www.biodiv.org/>.
- Το Παγκόσμιο Σχέδιο Δράσης για τη Διατήρηση και την Αειφορική Χρήση των Γενετικών Πόρων των Φυτών για τα Τρόφιμα και τη Γεωργία υιοθετήθηκε από 150 χώρες στη Διεθνή Τεχνική Συνδιάσκεψη για τους γενετικούς πόρους των φυτών (Λειψία, 1996). Περιέχει 20 δραστηριότητες προτεραιότητας, οι οποίες ομαδοποιούνται σε τέσσερις θεματικές περιοχές: In situ διατήρηση και ανάπτυξη, Ex situ διατήρηση, Χρήση των γενετικών πόρων των φυτών, Δημιουργία Ιδρυμάτων και Υποδομών <http://www.fao.org/ag/agp/>
- Η Σύμβαση για το Διεθνές Εμπόριο των Απειλούμενων με εξαφάνιση Ειδών Άγριας Χλωρίδας και Πανίδας (CITES), 1973, προσπαθεί να αποτρέψει το εμπόριο των ειδών που απειλούνται με εξαφάνιση. Τα είδη που καλύπτονται από τη σύμβαση παρατίθενται σε τρία παραρτήματα και κάθε παράρτημα έχει ένα διαφορετικό επίπεδο εμπορικού περιορισμού. <http://www.cites.org/>
- Η Σύμβαση για την Παγκόσμια Κληρονομιά, 1972, επιτρέπει οι περιοχές σημαντικής πολιτιστικής ή και φυσικής αξίας να αναδειχθούν ως Περιοχές Παγκόσμιας Κληρονομιάς και προωθεί τη διεθνή συνεργασία για την προστασία τους. <http://www.unesco.org/>
- Η Σύμβαση για τους Υγροτόπους Διεθνούς Σημασίας, 1971 (κοινώς γνωστή ως Σύμβαση Ραμσάρ), είναι μια διακυβερνητική σύμβαση, η οποία παρέχει το πλαίσιο εθνικής δράσης και διεθνούς συνεργασίας για τη διατήρηση και τη συνετή χρήση των υγροτόπων και των πόρων τους. Στο πλαίσιο της Σύμβασης, οι υγρότοποι διεθνούς σπουδαιότητας υποδεικνύονται ως περιοχές Ραμσάρ και προωθείται η αειφορική χρήση τους. Η Σύμβαση Ραμσάρ παρέχει ένα εργαλείο για να βοηθήσει την προστασία των φυτικών ειδών των υγροτόπων. <http://www.ramsar.org/>
- Το Πρόγραμμα Άνθρωπος και Βιόσφαιρα

της ΟΥΝΕΣΚΟ -UNESCO (MAB), 1970.

Αποθέματα της βιόσφαιρας υποδεικνύονται ως αντιπροσωπευτικά διεθνή παραδείγματα των οικοτόπων και των οικοσυστημάτων, όπου οι πρακτικές διαχείρισης και η έρευνα μπορούν να αναληφθούν με εστίαση στην ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ όλων των συμμετεχόντων. <http://www.unesco.org/mab/>

Ευρωπαϊκό Επίπεδο

- Η Σύμβαση για τη Διατήρηση της Άγριας Φύσης και των Φυσικών Οικοτόπων της Ευρώπης, 1982 (κοινώς γνωστή ως Σύμβαση της Βέρνης), απαιτεί τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης να εξασφαλίσουν τη διατήρηση των άγριων ειδών πανίδας και χλωρίδας και των βιοτόπων τους. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται στα απειλούμενα υπό εξαφάνιση και τρωτά είδη που απαριθμούνται στα παραρτήματα της Σύμβασης. Το Παράρτημα Ι απαριθμεί όλα τα αυστηρώς προστατευόμενα είδη χλωρίδας. Η Καθοδηγητική Επιτροπή της Σύμβασης της Βέρνης συνεχίζει να εγκρίνει τα ψηφίσματα και τις σχετικές συστάσεις που υποστηρίζουν τα άρθρα της σύμβασης. <http://www.ecnc.nl/doc/europe/legislat/bernconv.html>
- Το Δίκτυο Emerald αποτελείται από τις Περιοχές Ειδικού Ενδιαφέροντος Διατήρησης (ASCI) στις χώρες του Συμβουλίου της Ευρώπης που περιέχουν τα είδη και τους οικοτόπους ευρωπαϊκής σπουδαιότητας. Οι περιοχές ASCI καθορίζονται ως αποτέλεσμα του ψηφίσματος 1 της Σύμβασης της Βέρνης (1989) και των Συστάσεων 14, 15 και 16. Η ανάπτυξη του Δικτύου Emerald στις χώρες του Συμβουλίου της Ευρώπης βοηθά στην προπαρασκευαστική εργασία για να συμμορφωθούν οι χώρες με την Οδηγία των Οικοτόπων της ΕΕ. <http://www.nature.coe.int/english/cadres/emerald.htm>
- Η Οδηγία Οικοτόπων και Ειδών (Οδηγία 92/43/ΕΟΚ για τη Διατήρηση των φυσικών οικοτόπων και της άγριας πανίδας και χλωρίδας) είναι ένα νομοθετικό όργανο, του οποίου η κύρια εστίαση έως σήμερα είναι η απαίτηση να οργανωθεί από τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ένα συνεκτικό οικολογικό δίκτυο Ειδικών Περιοχών Διατήρησης (SACs) το οποίο, μαζί με τις Ειδικές Περιοχές Προστασίας (SPAs) που υποδεικνύονται στο πλαίσιο της Οδηγίας των Πουλίων, να αποτελέσει το Δίκτυο Natura 2000. Η επιλογή των περιοχών SAC είναι βασισμένη στην παρουσία των ειδών και των οικοτόπων ευρωπαϊκής σπουδαιότητας που παρατίθενται

στα Παραρτήματα της Οδηγίας. Το Παράρτημα Ι απαριθμεί τους τύπους οικοτόπων και το Παράρτημα ΙΙb απαριθμεί τα είδη φυτών που καθορίζουν τις προτεινόμενες περιοχές ως SAC. Από τη στιγμή που θα αναδειχθούν οι περιοχές SAC απαιτείται επαρκής προστασία και διαχείριση, με σκοπό να διατηρηθεί και να βελτιωθεί η αξία διατήρησής τους. Η Οδηγία προτείνει επίσης μέτρα για την προστασία ειδών εκτός των ορίων των περιοχών SAC. http://europa.eu.int/eur-lex/en/lif/dat/1992/en_392L0043.html

- Η Πανευρωπαϊκή Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα και τα Τοπία (PEBLDS), 1995, παρέχει ένα πλαίσιο για ενδυνάμωση και επέκταση των υπαρχουσών πρωτοβουλιών και προγραμμάτων. Θεωρείται η πανευρωπαϊκή απάντηση στη ΣΒΠ. <http://www.nature.coe.int/english/cadres/biodiv.htm>. Ένα σημαντικό έργο για τη διατήρηση των φυτών που αναπτύσσεται στο πλαίσιο του PEBLDS είναι η καθιέρωση ενός Πανευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου (PEEN) που αποτελείται από τις περιοχές διατήρησης πυρήνων, τους οικολογικούς διαδρόμους, τις ουδέτερες ζώνες και τις περιοχές αποκατάστασης. http://www.strategyguide.org/at1/at1_inde.html.
- Η Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης προωθήθηκε το 2001 και παρέχει το πλαίσιο για τις κοινοτικές πολιτικές και τα όργανα προκειμένου να υπάρξει συμμόρφωση με τη ΣΒΠ. Η στρατηγική επομένως στοχεύει να αποτρέψει τις αιτίες της σημαντικής μείωσης ή της απώλειας της βιολογικής ποικιλότητας στην πηγή και διαιρείται σε οκτώ τομείς πολιτικής με ισάριθμους στόχους. Τα Σχέδια Δράσης για τη Βιοποικιλότητα της ΕΕ έχουν εκπονηθεί για 4 τομεακές πολιτικές: Διατήρηση των φυσικών πόρων, Γεωργία, Αλιεία και Οικονομική συνεργασία και ανάπτυξη. <http://biodiversity-chm.eea.eu.int/>

Εθνικές πρωτοβουλίες

- Οι Εθνικές Στρατηγικές και τα Σχέδια Δράσης για τη Βιοποικιλότητα (NSBAPS) υπήρχαν ή αναπτύσσονται αυτή την περίοδο από κάθε συμβαλλόμενο μέρος στη ΣΒΠ. Παρέχουν ένα πλαίσιο για δράση ώστε να υλοποιηθούν οι εθνικές δεσμεύσεις για τη διατήρηση και την προώθηση της αειφορικής χρήσης της βιολογικής ποικιλότητας (βλ. την ιστοσελίδα του Υπουργείου Περιβάλλοντος κάθε χώρας).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2. ΔΙΚΤΥΟ PLANTA EUROPA. ΑΡΧΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

Τρόποι εργασίας

Το δίκτυο πρέπει:

- να στηριχτεί σε ό,τι υπάρχει, ειδικότερα σε υπάρχοντα δίκτυα και οργανώσεις
- να είναι προσανατολισμένο σε στόχους με ελάχιστη γραφειοκρατία
- να διαμορφώσει μια γνήσια συνεργασία στο πνεύμα αυτής της στρατηγικής
- να περιλάβει μια δίκαιη γεωγραφική αντιπροσώπευση οπουδήποτε αυτό είναι δυνατό
- να στηριχτεί στις αρχές της αμοιβαίας υποστήριξης και στην κατανομή της πείρας για το κοινό αγαθό.

Οι συγκεκριμένοι στόχοι που εφαρμόζονται από τα μέλη του Δικτύου θα καθοριστούν από τα ψηφίσματα του Planta Europa, τα οποία εγκρίνονται στις συνδιασκέψεις. Γενικά αυτοί πρέπει να οδηγήσουν σε:

- ένα σύνολο κοινά συμφωνημένων στόχων με σκοπό τη δημιουργία υποδομής του δικτύου για να επιτευχθεί η αποστολή του
- προώθηση της διατήρησης των φυτών σε ευρωπαϊκό επίπεδο
- προώθηση και εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Διατήρησης των Φυτών.

Ορισμοί και αρχές

Για την εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Διατήρησης των Φυτών ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί και αρχές:

- Η ποικιλότητα των αυτοφυών φυτών κρίνεται σκόπιμο να περιλάβει την ποικιλότητα μεταξύ των φυτικών ειδών καθώς και την ποικιλότητα από την άποψη της βλάστησης (συμπεριλαμβανομένων των φυτοκοινωνιών), των οικοτόπων και των πολιτιστικών τοπίων, όπου αυτά έχουν αξία για τη διατήρηση των φυτών.

- Τα αυτοφυή φυτά περιλαμβάνουν όλα τα ιθαγενή (και τα αρχεόφυτα, είδη που είναι εγκατεστημένα για μεγάλο χρονικό διάστημα) αγγειόσπερμα, τις φτέρες, τα βρύα, τα ηπατικά βρύα, τους λειχήνες, τους μύκητες και τα φύκη.

- Η Ευρώπη θεωρείται ότι περιλαμβάνει όλα τα κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης, τη Λευκορωσία, τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη και την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γιουγκοσλαβίας.

- Οι ευρωπαϊκές βιογεωγραφικές περιοχές είναι εκείνες που αναγνωρίζονται στο πλαίσιο της Οδηγίας των οικοτόπων και ειδών της ΕΕ και η επέκτασή τους στις υπό ένταξη χώρες της Ευρώπης, όπως αυτές υιοθετήθηκαν από την καθοδηγητική επιτροπή της Σύμβασης της Βέρνης για χρήση στο Δίκτυο Emerald (δηλ. Αλπική, της Ανατολίας, Αρκτική, Ατλαντική, της Μαύρης Θάλασσας, Βόρεια, Ηπειρωτική, Μακαρονησιακή, Παννονική, Στεππική και Μεσογειακή).

- Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική θα εφαρμοστεί σύμφωνα με τις αρχές της Οικοσυστημικής Προσέγγισης (Ecosystem Approach) της ΣΒΠ.

- Τα πιο πρόσφατα κριτήρια της IUCN για τους Κόκκινους Καταλόγους απειλούμενων ειδών πρέπει να χρησιμοποιηθούν για όλους τους εθνικούς και περιφερειακούς Κόκκινους Καταλόγους.

- Οι Κόκκινοι Κατάλογοι συντάσσονται και ορίζονται ως τμήματα γενικών καταλόγων που περιλαμβάνουν την ταξινομική κατάσταση όλων των ειδών.

- Όλα τα σχέδια αποκατάστασης θα πρέπει να περιλάβουν συγκεκριμένα μέτρα για την έρευνα, τις συμβουλές, τη δράση στην πράξη, την παρακολούθηση και τις συνεργασίες.

- Οι συντονιστικές οργανώσεις είναι υπεύθυνες για την καθοδήγηση της εφαρμογής

των στόχων σε συνεργασία με άλλες συναφείς οργανώσεις.

- Οι συντονιστικές οργανώσεις θα πρέπει να ορίσουν έναν υπεύθυνο για τις επαφές με τη Γραμματεία του Planta Europa.

- Η Γραμματεία του Planta Europa θα υποβάλει έκθεση στο Δίκτυο για την πρόοδο της εφαρμογής της Στρατηγικής.

- Όλες οι δραστηριότητες που σχεδιάζονται με σκοπό να υποστηρίξουν την εφαρμογή της Στρατηγικής πρέπει να αναφέρουν το Δίκτυο Planta Europa και να χρησιμοποιούν το λογότυπο Planta Europa σε οποιεσδήποτε δημοσιεύσεις ή άλλα αποτελέσματα που παράγουν.

Χρηματοδοτική Μέριμνα

Στο πνεύμα της συνεργασίας, όπως αυτό καθορίζεται πιο πάνω, θα ισχύσουν οι ακόλουθες οικονομικές όψεις:

- Οποιαδήποτε συντονιστική οργάνωση, η οποία έχει καθοριστεί, μπορεί να αυξήσει τους πόρους στο όνομα του Planta Europa υπό τον όρο ότι έχει ενημερώσει τη Γραμματεία για την πρόθεσή της και έχει εφοδιάσει τη Γραμματεία με ένα αντίγραφο της πρότασης και των συγκεκριμένων φορέων στους οποίους θα απευθύνεται η πρόταση.

- Εάν είναι δυνατό, οι συντονιστικές οργανώσεις θα πρέπει να προβλέψουν το κόστος για οποιαδήποτε προσδοκώμενη υποστήριξη από τη Γραμματεία σε τέτοιες προτάσεις.

- Η Γραμματεία θα προσπαθήσει να κρατήσει έναν κατάλογο όλων των προτάσεων και των στόχων για να προωθήσει τον συντονισμό.

- Η Γραμματεία, επίσης, στο όνομα Planta Europa, θα προσπαθήσει να αυξήσει την υποστήριξη για τους στόχους και τη διατήρηση του οργανισμού Planta Europa.

Το ροζ γαρύφαλλο *Dianthus armeria* προστατεύεται με επιτυχία από το πρόγραμμα αποκατάστασης των ειδών του Plantlife και του English Nature.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3. ΑΚΡΩΝΥΜΑ

AOPK ČR	Agency for Nature Conservation and Landscape Protection of the Czech Republic	EUROPLANT	European Plant Specialist Group of IUCN-SSC	RDB()	Red Data Book (followed by country)
BGCI	Botanic Gardens Conservation International	FAO	Food and Agriculture Organisation	RBG	Royal Botanic Gardens, Kew, UK
BRC	Biological Records Centre (CEH, Monks Wood, UK)	FFI	Fauna and Flora International	RBGE	Royal Botanic Gardens Edinburgh, UK
CBD	Convention on Biological Diversity/Biodiversity Convention	FoE	Friends of the Earth	RSPB	Royal Society for the Protection of Birds, UK
CoE	Council of Europe	FSC	Forest Stewardship Council	SLU	Swedish University of Agricultural Sciences
CEH	Centre for Ecology and Hydrology, UK	GEF	Global Environment Facility	SSC	Species Survival Commission (of IUCN)
DCPO	WWF Danube Carpathian Programme	GISP	Global Invasive Species Programme (IUCN)	TRAFFIC	Trade Records Analysis of Flora and Fauna in Commerce
DfID	Department for International Development, UK	GTI	Global Taxonomy Initiative of the Convention on Biological Diversity	UN-ECE	UN Economic Commission for Europe
DHKD	Society for the Protection of Nature (Turkey)	IABG	International Association of Botanic Gardens	UNEP	United Nations Environment Programme
EEA	European Environment Agency	IAL	International Association of Lichenology	UNESCO	United Nations Educational, Scientific and Cultural Organisation
EBMI-F	European Biodiversity Monitoring and Indicator Framework	IIED	International Institute for Environment and Development	VIM	Verlag fur Interactiv Medium
ECCB	European Committee for the Conservation of Bryophytes	IOPI	International Organisation for Plant Information	WCMC	World Conservation Monitoring Centre (UNEP)
ECCF	European Council for the Conservation of Fungi	IPGRI	International Plant Genetic Resources Institute	WCPA	World Commission on Protected Areas (of IUCN)
ECNC	European Centre for Nature Conservation	ISTE	University of Istanbul Department of Pharmaceutical Botany	WRI	World Resources Institute
ECP/GR	European Cooperative Programme for Crop Genetic Resources Networks	IUCN	International Union for Conservation of Natural Resources (The World Conservation Union)	WSL	Swiss Federal Research Institute
EFNCP	European Forum on Nature Conservation and Pastoralism	IUCN CEC	IUCN Commission on Education and Communication	WWF	World Wide Fund for Nature
EIONET	European Information and Observation Network	IUCN ERO	IUCN European Regional Office	WWF-EPO	World Wide Fund for Nature - European Policy Office
ETC/NPB	European Topic Centre on Nature Protection and Biodiversity (France)	JNCC	Joint Nature Conservation Committee		
EU	European Union	MAB	Man and the Biosphere Programme		
EUFORGEN	European Forest Genetic Resources Programme	MCPFE	Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe		
EUNIS	European Nature Information System	MSC	Marine Stewardship Council		
EURO+MED	Euro+Med Plantbase	NHM	Natural History Museum, UK		
		OPTIMA	Organization of Phyto-taxonomical Investigation of the Mediterranean Area		
		PEBLDS	Pan European Biological and Landscape Diversity Strategy		
		PEEN	Pan European Ecological Network		

Ο παραδοσιακός θερισμός του καλαμιού αποδεικνύει την αειφορική χρήση των φυσικών πόρων των φυτών.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4. ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΙ ΠΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΘΗΚΑΝ ΣΤΗΝ 3η ΣΥΝΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΟΥ PLANTA EUROPA, ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΤΣΕΧΙΑΣ, 23-28 ΙΟΥΝΙΟΥ 2001

Agencija RS za okolje, Slovenia
 Agency for Nature Conservation and Landscape
 Protection of the Czech Republic
 Agricultural University, Wroclaw, Poland
 BirdLife International
 Biodiversity Conservation Center, Moscow, Russia
 Botanic Gardens Conservation International
 Botanical Garden, University of Bern
 Botanical Museum University of Oslo, Iceland
 Botanical Society of the British Isles
 Botanical Society of Belgium
 Bot. Ústav, Trebon, Czech Republic
 British Lichen Society
 Bulgarian Swiss Biodiveristy Conservation
 Programme
 Californian Native Plant Society
 Centre for Cartography of Fauna and Flora,
 Slovenia
 Charles University, Botany Department,
 Czech Republic
 Conservatoire Botanique de Brest
 Conservatoire Botanique Nationale
 Mediterranee de Porquerolles
 Council of Europe
 Countryside Council for Wales
 CSOP - Czech Union for Nature Conservation
 Directorate for Nature Management, Norway
 EC-LNV, Wageningen, the Netherlands
 Education and Information Centre Bilé Kaprpapty,
 Czech Republic
 Egogestioni S.C.R.L. Palermo, Italy
 EKO- Agency KOPR, Czech Republic
 English Nature
 Environment and Heritage Service, Northern
 Ireland, UK
 Estonian Environmental Protection Institute
 ETH Zurich, Switzerland
 European Commission DG Environment
 European Committee for the Conservation
 of Bryophytes
 European Council for the Conservation of Fungi
 European Topic Centre for Nature and Biodiversity
 Fauna and Flora International
 Federal Agency for Nature Conservation, Germany
 Finnish Environment Institute
 Floron Foundation
 Foundation Territori i Paisatge, Spain
 Generalitat Valenciana, Spain

Greek Biotope Wetland Centre EKBV, Thermi
 I.V.I.A, Valencia, Spain
 Icelandic Institute of Natural History
 Institute for Protection of Portugal
 Institute of Botany, Průhonice, Czech Republic
 Institute of Botany, Vilnius, Lithuania
 Institute of Botany, Kiev, Ukraine
 Insitute of Experimental Botany, Belarus
 Institute of Landscape Ecology, Nitra,
 Slovak Republic
 Institute of Landscape Ecology of the AS
 Czech Republic
 Instituto sup. De Agronomia, Lisbon, Portugal
 International Plant Genetic Resources Institute
 IUCN European Regional Office
 IUCN Species Survival Commission
 Jagellon University - Institute of Botany,
 Kracow, Poland
 Jardín Botánico Valencia
 Jihočeská University B. F., Czech Republic
 Joint Nature Conservation Committee, UK
 Latvian Fund for Nature
 Masaryk University, Brno, Czech Republic
 Ministry for Environmental Protection, Croatia
 Ministry of Agriculture, Nature Management
 and Fisheries, the Netherlands
 Ministry of Environment, Poland
 Ministry of Environment, Turkey
 Ministry of Environment -Department of Nature
 Resources, Russia
 Ministry of Environment and Physical Planning,
 Republic of Macedonia
 Ministry of Environment and Territorial
 Development of the Republic of Moldova
 Ministry of Environment and Water, Bulgaria
 Ministry of Environment Czech Republic
 Ministry of Environment of Estonia
 Ministry of Environmental Protection and Regional
 Development of the Republic of Latvia
 Moravian Museum, Czech Republic
 Muséum National d'Histoire Naturelle,
 Paris, France
 North Karelia Regional Environment Centre
 National Botanic Garden of Ukraine
 Natural History Museum, London, UK
 Nature Conservation Research Centre, Estonia
 NP České Šumyarsko, Czech Republic
 Parque Natural da Madeira, Madeira, Portugal

PLA České Stredohorí, Czech Republic
 Planta Europa Secretariat
 Plantlife
 Plantlife International
 Polar-alpine Botanical Garden RAN, Russia
 Polish Academy of Sciences and Nature
 Conservation, Krakow, Poland
 Polish Academy of Science - Botanic Garden,
 Warsaw
 ProNatura
 Regional Environmental Centre for Central and
 Eastern Europe
 Royal Botanic Garden Edinburgh, UK
 Royal Botanic Gardens Kew, UK
 Royal Dutch Society for Nature Conservation
 Royal Society for the Protection of Birds, UK
 Scottish Natural Heritage, UK
 SCHKO Český kras, Czech Republic
 Silva Tarouca Research Institute, Czech Republic
 Slovak Environmental Agency, Centre for
 Landscape Protection OP
 Swiss Commission for Wild Plants Conservation
 TRAGSA, Madrid, Spain
 United Nations Environment Programme
 Universidad Autonoma, Madrid, Spain
 Université de Lille II - Department of Botany
 University of Belgrade - Faculty of Biology, Serbia
 University of Birmingham, UK
 University of Bratislava Prirodovedecká fakulta UK,
 Botanic dp., Slovak Republic
 University of Bucharest - Faculty of Biology,
 Botanical Garden, Romania
 University of Reading - Euro+ Med Plantbase
 University of Palacký, Olomouc, Czech Republic
 University of Salzburg - Zoology Institute, Austria
 University of Siena - Botanical Garden, Italy
 University of Silesia, Poland
 University of South Bohemia, Czech Republic
 University of Szeged - Department of Botany and
 the Botanic Garden, Hungary
 University of Tartu - Institute of Botany, Estonia
 Univeristyu of Trondheim, Norway
 University of Zagreb - Agricultural Faculty - Croatia
 Utrecht University Botanic Gardens, the
 Netherlands
 V.I.M.-Verlag f. interaktive Medien, Germany
 WSL, Swiss Federal Research Institute
 WWF-UK

PLANTLIFE

PLANTA EUROPA
★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★ ★

Agency for Nature Conservation
and Landscape Protection of the
Czech Republic (AOPK ČR).

DEFRA
Department for
Environment,
Food & Rural Affairs

EURO
MED
PlantBase

IUCN
The World Conservation Union

The Czech Ministry
for the Environment

ArtDatabanken

landbouw, natuurbeheer
en visserij

**ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΦΥΣΗ 2000**

Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε.

Η Ευρωπαϊκή Στρατηγική Διατήρησης των Φυτών εκδόθηκε τον Ιούνιο του 2002, στην αγγλική γλώσσα,
από το δίκτυο PLANTA EUROPA και το Συμβούλιο της Ευρώπης. ISBN 1 872613594.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη «Στρατηγική» και το δίκτυο PLANTA EUROPA μπορούν να αναζητηθούν
από τη Γραμματεία του δικτύου PLANTA EUROPA
c/o Plantlife - The Wild-Plant Conservation Charity
21 Elizabeth Street London SW1W 9RP UK
Tel: +44 (0)20 7808 0100 Fax: +44 (0)20 7730 8377
e-mail: liz.radford@plantlife.org.uk www.plantlife.org.uk www.plantaeuropa.org

Ανάτυπα της ελληνικής έκδοσης της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής Διατήρησης των Φυτών διατίθενται από τη:
Γραμματεία της Επιτροπής ΦΥΣΗ 2000, κ. Μαρία Γραμματικάκη
Βίλα Καζούλη, Κηφισίας & Γρηγορίου Λαμπράκη 1, 145 61 Κηφισιά
Τηλ. 210 6236612, E-mail: mgrammatikaki@hotmail.com

Ιανουάριος 2004